

SADRŽAJ

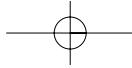

Naslovnica:
Priroda koja
preko zime sa
nadom čeka
proljeće
(foto:BeZet)

3 KOMENTAR Prema zajednici mira	12 PROTAGONISTI POKRETA FOKOLARA Osjećali smo se izabranii 	24 SVJEDOČANSTVO Život nije film
4 IZ ŽIVOTA Svima i uвijek Prvi korak Popravni ispit		26 RAZGOVORI Odgajati za zalaganje Izmjeri svoju spolnu privlačnost Strah od ispita Negativna ovisnost
5 RIJEČ ŽIVOTA Moliti uвijek		29 U PROLAZU Vaš sam dužnik!
6 PEDAGOGIJA ZAJEDNIŠTVA Prosocijalnost - provjereni put odgoja za mir 	15 CRTICE IZ SVAKODNEVICE Kornjača	30 INTERVJU Najveću uspjeh je zajedništvo
8 EKONOMIJA ZAJEDNIŠTVA Rad u zajedništvu Evangelje i ekonomija?	16 DRUGA ENCIKLIKA Budućnost privlači	33 UKRATKO Povijesni prikaz Pokreta fokolara/2
11 U DUBINU Što je dijalog?	20 PISMA ČITATELJA Prijateljstvo	35 IZ PRIRODE I kamen razmišlja
	22 EKONOMIJA Internet bankarstvo	
	23 SVJETSKI DAN MIRA Obitelj, ljudska zajednica i gospodarstvo	

Mjesečnik Pokreta fokolara
Godina XLIV br. 1 siječanj 2008.

Uredništvo i uprava: Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci, e-mail: novi-svijet@fokolar.hr, web stranica: www.fokolar.hr, tel.: 048 682282, fax: 048 270033; **Izdavač i nakladnik:** Djelo Marijino - Pokret fokolara; **Glavna urednica:** Đina Perkov; **Uredničko vijeće:** Đina Perkov, Sonja Eterović, Ivana Cvetković, Zdenko Horvat, Bartlomej Zielinski; **Grafički urednik:** Bartlomej Zielinski; **Suradnici:** Paola Glavurtić, Domagoj Sajter, Josip Planinić, Branimir Kovačević, Josip Buljan, Zdravko Tišljarić, Divna Bajkuša, Mirta Vranko; **Tisk:** FEROPROMS d.o.o., Zagreb. **Godišnja preplata** 150 KN, donatorska 300 KN, za Europu: 33 EUR. Za kontinente: 55 USD. Pojedinačni broj 15 KN. Uplate putem vašeg povjerenika ili na račun Pokreta fokolara broj 2360000-1101456527. Pod poziv na broj upišite vaš evidencijski broj koji se nalazi na gornjem lijevom uglu naljepnice. Novi pretplatnici koji još ne znaju svoj evidencijski broj upisuju pod poziv na broj 5000, a kopiju uplatnice moraju obvezatno poslati na uredništvo. **Devizni račun:** PRIVREDNA BANKA ZAGREB D.D., 10000 Zagreb, Račkoga 6, Croatia, SWIFT CODE: PBZGHR2X IBAN HR77 2340 0091 1100 8789 2

KOMENTAR

Prema ZAJEDNICI MIRA?

Svjetski dan mira i ove se godine obilježava dok u mnogim zemljama zveće oružje, a tek nekoliko dana nakon uboštva pakistanske političarke Benazir Bhutto, popraćenog valom nasilja i žrtava. U svojoj poruci pod naslovom »Obitelj čovječanstva – zajednica mira« Papa ističe da je obitelj prva i nezamjenjiva učiteljica mira. On poziva društvenu zajednicu da se nadahnjuje vrjednotama na kojima počiva obiteljska zajednica, u kojoj se mogu doživjeti neki temeljni čimbenici mira: pravda i ljubav među braćom i sestrama, uloga autoriteta što ga imaju roditelji, služenje ispunjeno ljubavlju prema slabijim članovima obitelji jer su maleni, bolesni ili stari, međusobno pomaganje u životnim potrebama, spremnost da se prihvati drugoga te da mu se, kad je to potrebno, i oprosti.

Iako je taj cilj još dalek, ipak se iz nekih nedavnih događaja može iščitati kako čovječanstvo teži k miru i polagano kreće u tom smjeru.

Doprinos svjetskom miru možemo smatrati povjesno glasovanje održano 15. studenoga u Ujedinjenim narodima, kada je Treći Odbor Opće skupštine prihvatio rezoluciju o moratoriju na smrtnu kaznu. Devedeset i devet zemalja glasovalo je za, 52 protiv, a 33 ih je bilo suzdržanih. Iako je riječ samo o moratoriju i prihvaćanje nije bilo jednoglasno, to je vrlo važan korak, za koji su se zalagale i mnoge kršćanske organizacije.

Svijet je ušao u novo vremensko

razdoblje s neriješenim problemima. Među njima je dramatično pitanje globalnog zatopljenja o kome se u prosincu raspravljalo na dvotjednoj UN-ovoј konferenciji u indonezijskom gradu Baliju, uz sudjelovanje 190 zemalja svijeta. Makar revolucionarnih pomaka u njegovom rješavanju nema, raste svijest o nužnosti hitnog povezivanja svih zemalja i prilagođavanju načina života u cilju usporavanja klimatskih promjena. Najmanje su voljni mijenjati navike upravo najbogatiji, koji su i najveći zagadivači.

Doprinos miru je i znanstveno otkriće stoljeća, vijest od lipnja da je očitana »ljudska knjiga života«, odnosno da je pročitana mapa ljudskog genoma. Tom otkriću na kojem je radilo tisuće znanstvenika iz cijelog svijeta dive se i hvale ga znanstvenici, ali i obični ljudi. No u isto vrijeme mnogi upozoravaju na pogibelji koje donosi, budući da je riječ o nečemu što duboko zadire u etiku i moral te se može i zloupotrijebiti.

Nadalje, dvije skupine stručnjaka, jedna japanska a druga američka, svojim su otkrićem nove tehnike za »pretvaranje« kožnih stanica u stanice slične embrijskim krajem studenoga uzbunili svijet znanosti. Tehnika otvara nove mogućnosti liječenja bolesti bez uništavanja embrija i terapijskoga kloniranja. Riječ je o pripremi odraslih stanica za neposrednu terapijsku uporabu bez potrebnoga kloniranja embrija.

Trebamo reći veliko hvala svim

muškarcima i ženama koji se svakodnevno zauzimaju da suživot na zemlji sve više odražava uvjerenje o zajedničkoj pripadnosti jedinstvenoj obitelji čovječanstva, o čemu ovisi ostvarenje istinskoga i trajnoga mira, na što upućuje Papa u svojoj poruci. Dugujemo zahvalnost i svim onim znanstvenim istraživačima koji često tihim i nedovoljno nagrađe-

**Đina
Perkov**

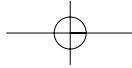
Društvena zajednica se treba nadahnjivati vrjednotama na kojima počiva obitelj, prva i nezamjenjiva učiteljica mira

nim radom omogućuju da se polagano nakupi na tisuće malih parcijalnih rezultata, što je neophodan preduvjet za svaki veliki skok znanosti.

Jedno hvala ide i Katoličkoj crkvi koja nikad nije popustila u obrani embrija, neprestano ohrađujući istraživanje na matičnim stanicama odraslih osoba, poštujuci prava onih koji se imaju rodit. Njezin jasan i dosljedan stav, polazište je i za one koji nemaju isto gledanje na život.

A vjernici veliki dar mira mogu moliti od Boga, na što poziva Papa u svojoj poruci.

Đina Perkov

IZ ŽIVOTA

SVIMA I UVIEK

Kad sam pročitala Riječ života za listopad s naglaskom na "Propovijedaj riječ", nisam baš razumjela kako je živjeti. Zapravo, mislila sam da kao nastavnica to ionako radim svaki mjesec. Uz to sam i majka petorici sinova koje ionako stalno "uvjeravam, prijetim im, zapovijedam". Preko tih obveza ne ostaje mi puno vremena i svakoga jutra kad bih čitala Riječ života, nametalo bi mi se pitanje kada i kome mogu još "propovijediti".

Na slici: Iskustvo Biserki Alviž bilo je tiskano u jednom iz hrvatskih dnevnih novina

Nakon nekoliko dana nazove me novinarka Večernjeg lista i zamoli me za razgovor s povodom Dana transplantacije. Dugim traženjem materijala na ovu temu, uspjela je na internetu pronaći iskustvo naše obitelji.

Moja prva reakcija je bila "ne", nije to za široku javnost, nikada o tome nismo govorili osim na srećima Pokreta, a i to nam se činilo puno. Tada mi je pred očima sjevnu prva rečenica iz Riječ života: "Da, treba govoriti, svima, uvijek!"

Razumjela sam da ispred mojega "ne" stoji ono "da, treba govoriti..." Pristala sam na razgovor iz kojega je izšla reportaža na dvije

stranice Večernjaka i velika najava sa fotografijom na naslovnicu. Drugo je jutro došao fotoreporter za fotografije i iz razgovora s njim i novinarkom shvatila sam ono "svima i uvijek, bilo to zgodno ili nezgodno". Moje je htjeti Riječ staviti u djelo, a Bog nađe načina kako nas upotrijebiti da bi došao do mnogih.

B. Alviž

PRVI KORAK

Odgojena sam u kršćanskom duhu, pa ipak mi se činilo da sam susrela Boga po prvi put kad sam upoznala skupinu mladih. Tih me mjeseci mučilo jedno veliko proturječe. Kako je moguće da se moji roditelji razvode? Oni mladi govorili su mi o velikoj Ljubavi koja me želi sretnu, o životu utrošenom za izgradnju jedinstva, o idealu koji daje smisao svakome danu... Osjećala sam u sebi radost koju do tada nisam poznavala.

I pomislila sam da je ljubav Božja za sve, pa i za moju obitelj... i za mojega oca koji nas je ostavio da bi stvorio novu obitelj?

Nakon šest godina napisala sam mu pismo i izrazila želju da ga vidim. Odgovor nije stizao. Došlo mi je da odustanem, ali jedinstvo koje me vezivalo uz one mlade ohrabriло me da mu napišem još jedno pismo. Nedugo nakon toga zazvoni telefon. Tata me pozdravlja... to su prvi koraci nečega novoga. S vremenom se učimo upoznavati i voljeti, pa i moja sestra nalazi hrabrost da se uključi u ovu avanturu.

A. S.

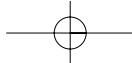
POPRAVNI ISPIT

Deset dana prije završetka školske godine nazvala me mama mog bivšeg učenika sva u suzama i rekla: "Pomozi, moj mali će ponavljati razred!" Znala sam da dječak ne uči dovoljno i da je neposlušan, pa profesori ne žele čuti o njemu. Iako sam i ja pomislila da je možda dobro da ponovi taj razred, svejedno sam obećala da ću pokušati nešto učiniti. Vjerovala sam da će mi Bog pomoći ako to želi. Prvo sam naišla na profesoricu engleskog jezika i ukratko joj rekla o čemu se radi te kako je majka dječaka dogovorila instrukcije i dodatnu pomoć želeći mu pružiti još jednu šansu. Profesorica nije ništa odgovorila. Za pola sata mi je došla reči kako je razmotrila moj prijedlog s ravnateljem i da neće ići na popravni iz tog predmeta. Ostale su još dvije jedinice za

popravni. Majka nije znala kako bi mi zahvalila jer ga je i sama već htjela dati u popravni dom. Samo sam joj odgovorila neka zahvali Bogu.

D. Mihoci

RIJEČ ŽIVOTA

MOLITI uvijek

**Chiara
Lubich**

Ove godine Tjedan molitve za jedinstvo kršćana slavi svoju stotu obljetnicu. "Molitvena osmina za jedinstvo kršćana" po prvi je put održana od 18. do 25. siječnja 1908. godine. Šezdeset godina kasnije, 1968., Tjedan molitve za jedinstvo kršćana počeli su zajedno pripremati komisija "Vjera i konstitucija" (Ekumensko vijeće Crkava) i Tajništvo za promicanje jedinstva kršćana (Katolička crkva). Od tada je svake godine zajednička praksa da se sastanu kršćani katolici i kršćani raznih Crkava te pripreme knjižicu sa smjernicama za obilježavanje Tjedna molitve.

Riječ koju je za ovu godinu izabrala velika ekumenska skupina iz SAD-a, uzeta je iz prve poslanice svetoga Pavla kršćanima iz Soluna, u Grčkoj. Bila je to mala i mlada zajednica, pa je Pavao osjećao potrebu da jedinstvo među članovima bude što čvršće. Zato ih je pozivao da "zive u miru", da budu strpljivi sa svima, da na zlo zlom ne uzvraćaju, nego da uvijek promiču dobro jedni prema drugima i prema svima, te da bez prestanka mole, želeći istaknuti da je jedinstvo kršćanske zajednice moguće samo sa životom u molitvi. Sam Isus je molio Oca za jedinstvo svojih: "Da svi budu jedno"¹.

"Bez prestanka se molite!"

Zašto moliti bez prestanka? Jer molitva je bit osobe kao ljudskoga bića. Stvoreni smo na sliku Božju, kao Božje "ti", u odnosu zajedništva s Njim. Prijateljski odnos, spontan, jednostavan i istinski razgovor s Njim – a to je molitva – sastavni je dio našega bića i omogućuje nam da postanemo autentične osobe, s punim dostojanstvom sinova i kćeri Božjih.

Stvoreni kao Božje "ti", mi možemo živjeti u stalnom odnosu s Njim, sa srcem ispunjenim ljubavlju po Duhu Svetom i s povjerenjem prema svome Ocu: s onim povjerenjem koje nas navodi da mu se često obraćamo, da mu izlažemo sve naše misli i naše planove; povjerenjem zbog kojega s nestreljenjem očekujemo trenutke molitve – izdvojene od drugih obveza, kao što je rad i obitelj – da bismo uspostavili duboki odnos s Onim za kojega znamo da nas ljubi.

Potretno je moliti uvijek ne samo za naše potrebe, nego i zato da doprinesemo izgradnji Kristova Tijela i da doprinesemo punom i vidljivom zajedništvu u Kristovoj Crkvi. To je tajna koju donekle možemo naslutiti ako pomislimo na spojene posude. Kada se dolije voda u jednu od njih, razina tekućine se podiže u svakoj. Isto se događa kada

**"Bez prestanka
se molite!"**

(1 Sol 5, 17)

netko moli. Molitva je uzdizanje duše k Bogu da bi Mu se klanjala i zahvaljivala Mu. Na isti način, kada se jedan uzdiže duhovno, uzdižu se i drugi.

"Bez prestanka se molite!"

Kako moliti bez prestanka, osobito kad se nađemo u vrtlogu svakodnevice?

Moliti uvijek ne znači umnažati molitve, nego usmjeriti dušu i život prema Bogu, živjeti izravšavajući Njegovu volju: učiti, raditi, trpjeti, odmarati se, pa i umrijeti za Njega. Sve dotle da više ne uspijemo živjeti svakodnevno život a da se nismo dogovorili s Njim.

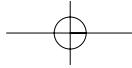
Naša se djelatnost tako preobražava u sveto djelovanje i cijeli dan postaje molitva.

Može nam pomoći i prikazivanje Bogu svakoga čina, koji pratimo riječima: "Za Tebe, Isuse"; ili u poteškoćama: "Što je vrijedno? Tebe Ljubiti je vrijedno". Tako ćemo sve preobratiti u čin ljubavi.

A molitva će biti stalna, jer će stalna biti ljubav.

¹ Iv 17, 21.

PEDAGOGIJA ZAJEDNIŠVA

Peti modul *Programa stručnog usavršavanja Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda* održao se u Zagrebu i u centru Mariapoli u Križevcima od 23. do 25. studenog 2007. Ovog puta uvaženi gost predavač bio je prof. dr. sc. Robert Roche – Olivar, profesor na fakultetu za psihologiju i ravnatelj Odsjeka za prosocijalna istraživanja Neovisnog sveučilišta u Barceloni u Španjolskoj. Prof. Roche – Olivar je u svom uvodnom predavanju »Prosocijalno ponašanje: provjereni put odgoja za mir« polaznike stručnog usavršavanja PZ i Agazzi metoda kao i sve zainteresirane koji su prisustvovali ovom prvom predavanju otvorenom za javnost, upoznao s osnovnim elementima prosocijalnosti koji objašnjavaju teorijski okvir i potrebu uvođenja osnova prosocijalnosti u više razrede osnovne škole. Na taj način bi se povećala količina i kakvoća prosocijalnog djelovanja što bi trebalo utjecati na emocionalni odgoj, odgoj osobnosti i skrb za mentalno zdravlje, poboljšanje ozračja u razredu i školi te na koncu prevenciju destruktivnog ponašanja. Prof. Roche – Olivar je nagnasio kako su i odgojitelji i psiholozi suglasni u tome kako emocionalni odgoj zauzima istaknuto mjesto, ali je ipak evidentna njegova donedavna izdvojenost iz sustavnog odgojnog korpusa odnosno curriculuma. Standardi psiholoških spoznaja koje bi nužno trebalo primijeniti na cijeloviti odgoj djece i mladih tek su nedavno otkriveni i čini se da još uvjek nemaju točno određene ciljeve, smjernice i svrhu. Psihologija koju nazivamo znanstvenom, kao da postoji kakva druga, u strahu od bilo kakva izjednačavanja s ideološkim ili vjerskim vizijama, ne želi se izjasniti i kompromitirati pružajući jasne i odlučne prijedloge pa su pedagogija i odgojne znanosti vjerojatno tomu

PROSOCIJALNOST provjereni put odgoja za mir

Brojne su koristi prosocijalnog djelovanja među kojima se osobito ističu dvije: prevencija nasilja i agresivnosti te povećanje emotivne inteligencije i općeg zdravlja svih subjekata i zainteresiranih skupina

bliže ili se na tom području više zalažu, istaknuo je također prof. Roche–Olivar.

BLAGODATI PROSOCIJALNOG DJELOVANJA

U svojim istraživanjima, prof. Roche – Olivar je došao sa svojim suradnicima do definicije prosocijalnosti koja glasi: Prosocijalnost je ponašanje ili radnje koje, ne

težeći za vanjskim ili materijalnim priznanjima, pomažu drugim ljudima i skupinama, u skladu s njihovim mjerilima ili objektivno pozitivnim društvenim ciljevima, te povećavaju mogućnost stvaranja pozitivne, kvalitetne i solidarne uzajamnosti u odnosima među ljudima, a samim time i u društvu, spašavajući identitet, kreativnost i inicijativu pojedinaca ili skupina (Roche, 1991.). Sukladno definiciji ojačana je uloga receptora (primatelja) koji postaje kriterij

**Paola
Glavurtić**

vrijednosti i učinkovitosti prosocijalnog djelovanja. U istraživanju karakteristika prosocijalnih radnji zabilježene su sljedeće blagodati: podiže se svijest o ljudskom dostojanstvu i poštaju ljudska prava, bogatija je inicijativnost i kreativnost, olakšana je prava empatijska komunikacija, postiže se navika slušanja i pozitivnog ocjenjivanja drugoga, omogućuje se dijalog među ideološki i politički vrlo različitim, čak oprečnim ljudskim stavovima. Potom, takvo djelovanje je u skladu s velikim religijama, slijedeći njihove općevažeće vrijednosti, njime se ublažava častoljubivost i moć, inhibira se nasilje, uspostavlja paradigmu darivanja i promiče uzajamnost i novi krugovi pozitivnosti. Prosocijalnost se dovodi u vezu s terminima bratstvo i solidarnost. Pojam »bratstvo«, o kojem se raz-

mišljalo kao o nečem neostvarivom, je u suvremenoj političkoj terminologiji postupno zamijenjen nešto neutralnijim pojmom solidarnosti kao prikladnijim sredstvom za ostvarivanje socijalne pravednosti. No i bratstvo i solidarnost su »dva različita svijeta, dvije logike i dvije antropologije« (Bruno Mattei). U odnosu na njih, prosocijalnost predstavlja misaonu struju, usmjerenu istraživanju, odgoju, primjeni i širenju vrijednosti, stavova i prosocijal-

nog ponašanja. Stoga bi valjalo spomenuti i niz prosocijalnih radnji kao što su fizička pomoć, fizičko služenje, davanje, verbalna pomoć, verbalna utjeha, pozitivna potvrda i procjena drugih ljudi, pozorno slušanje, empatija, solidarnost te pozitivna nazočnost i jedinstvo. Brojne su koristi prosocijalnog djelovanja među kojima se osobito ističu dvije: prevencija nasilja i agresivnosti te povećanje emotivne inteligencije i općeg zdravlja svih subjekata i zainteresiranih skupina. Na razini mentalnog zdravlja od posebnog je značaja paradoksalna vrijednost izlaznja iz svojega ja i prihvatanje drugoga čija se dinamika može činiti gubitkom, ali je, u končnici, uvijek obostrano bogaćenje u kojem se altruističnim i prosocijalnim stavovima nadvladavaju mnogobrojne negativne emocije poput srdžbe, zavisti, krivice i tjeskobe. O tome kao i o brojnim vrijednostima prosocijalnog ponašanja studenti PZ i Agazzi metode su raspravljali na plenumima i u radu u skupinama.

POZITIVNA PSIHOLOGIJA

U subotu, drugog dana petog modula, polaznici su se opet s velikim zadovoljstvom susreli s prof. Majdom Rijavec čija su pre-

davanja iz pozitivne psihologije prvi put slušali na drugom modulu. Ovaj put je prof. Rijavec održala predavanja iz pozitivne psihologije u odgoju i izobrazbi mladih, čime se tematski priključila sadržaju predavanja prof. Roche – Olivara, za razliku od prvog puta kada su se studenti upoznali s pozitivnom psihologijom te razvojem pozitivnih osobina općenito. Vrlo osebujna i zanimljiva predavanja kulminirala su prezentiranjem domaćeg uratka kojeg je prof. Rijavec polaznicima zadala na drugom modulu. Tada su studenti izvlačili papiriće s imenom jednog od polaznika što su morali zadržati u tajnosti te, nakon što su doznali što više o njemu i njegovoj osobnosti, prirediti popis s deset njegovih pozitivnih osobina i mali materijalni dar u kojem će biti sažeti njihovi pozitivni osjećaji. Razotkrivanje je uistinu bilo radosno i sukladno kulturi darivanja, s brižno priređenim iznenađenjima za »tajnog prijatelja«, ali i duhovito i poticajno za daljnju suradnju i prijateljsko zbližavanje.

Paola Glavurtić

*Lijevo:prof. dr. sc.
Robert Roche –
Olivar iz
Barcelone
Gore:Polaznici
stručnog
usavršavanja
prate predavanje*

EKONOMIJA ZAJEDNIŠTVA

Treći međunarodni susret o radu održan u Castelgandolfu od 30. studenoga do 2. prosinca

Svijet rada u vrijeme globalizacije podvrgnut je epohalnim izazovima na različitim područjima: nepriznata prava, novi oblici upravljanja poduzećem, fleksibilnost i nestalnost, napetost na relaciji obitelj – radno mjesto.

No najrašireniji problem je kriza odnosa unutar poduzeća, između raznih poduzeća, s dobavljačima, kupcima i sa sredinom. To potvrđuju i drugi znakovi na raznim razinama, kao što je *new economy*, porast *mobbinga*, etičko pitanje, pretjerani natjecateljski duh kao i umnažanje klinika medicine rada te traženja pomoći psihologa.

Pokret fokolara od svoga je početka pridavao veliki značaj temi ekonomije i rada, postavši nositeljem jedne nove kulture koja je 1991. doživjela vrhunac u projektu ekonomije zajedništva. Ekonomija zajedništva zauzimala je središnje mjesto ovoga kongresa, projekt primijenjen u preko 700 poduzeća koja se bave proizvodnjom i uslugama.

Međunarodni kongres »Rad u zajedništvu« ponudio je konkretna iskustva i teoretska razmišljanja iz čitavoga svijeta, iz različitih društvenih sredina. Cilj mu je bio otvaranje novih putova i perspektiva nade i blagostanja vezanih uz temu o kojoj danas više nego ikad ovisi kvaliteta pojedinačnog i društvenog života.

Na kongresu je sudjelovalo 600 poduzetnika, radnika, studenata ekonomije, profesora, sindikalista, itd., pristiglih sa svih pet kontinenta.

RAD u zajedništvu

nata. Veliku pozornost sudionika izazvao je stil rada preko 700 poduzeća koja su prihvatile projekt ekonomije zajedništva – rad u zajedništvu.

»Riječ je o promjeni paradigme, o kopernikanskoj revoluciji: prijelazu s poimanja razvitka temeljenog na maksimalizaciji profit-a, kapitalu i konkurentnosti na ekonomiju temeljenu na maksimalizaciji sposobnosti uspostavljanja odnosa, solidarnosti«, primjetila je ekonomistica iz Argentine.

Chiara Lubich uputila je sudionicima poruku u kojoj je izrazila zadovoljstvo što je središte ovoga kongresa rad, dodavši da rad danas proživiljava novo, bolno i teško razdoblje, ali i nudi puno prilika. Pozvala se na svoju poruku sličnome kongresu 2004. kada je zaželjela da akteri ekonomije zajedništva zajedno iznađu nove oblike organizacije rada i nove načine upravljanja.

Upravo »zajedništvo življeno

unutar poduzeća omogućuje da se odgovorne funkcije u poduzeću obavljaju u duhu služenja, pozornosti na podjelu i upravljanje povjerenim zadacima, a ne na hijerarhijske pozicije. Kultura zajedništva ne mijenja samo individualne stavove u radu, nego i stvara strukture zajedništva koje olakšavaju život u uzajamnoj ljubavi u poduzeću«, poručila je Chiara Lubich pozvavši nazočne da u poduzećima ekonomije zajedništva stvaraju strukture zajedništva, po uzoru na životne smjernice proizile iz duhovnosti zajedništva karizme jedinstva.

(dp)

U sljedećim brojevima Novoga svijeta još ćemo pisati o ovom kongresu i o izlaganjima stručnjaka, a u nastavku donosimo osvrt sudionika iz Hrvatske.

EVANĐELJE i ekonomija?

Osvrt na kongres Ekonomija i rad u Castelgandolfu

Oekonomiji zajedništva znao sam tek nešto malo. Kao čovjeku koji se bavi ekonomijom, uvijek mi se javljao cilj poslovnog odnosa, rada, a to je rezultat, po mogućnosti što veći, u što kraćem vremenu, srazmjerno veličini uloženih sredstava. Rad sam smatrao samo jednim od čimbenika u tom procesu, uvijek stavljajući u prvi plan isplativost, a zatim ostale odnose.

Ukazala mi se mogućnost da ja nazočim na kongresu ekonomije zajedništva i nađem se u krugu ljudi iz cijelog svijeta koji su već poodmakli u prakticiranju ekonomije zajedništva. Program i teme kongresa u meni su stvorili odluku da krenem na put sa suprugom Jadrankom, koja je također diplomirala ekonomiju. Polazimo ujutro iz Bjelovara u Križevce, temperatura minus devet i polazak autobusom prema Zagrebu, gdje se pridružila druga grupa polaznika, autobus se zagrijao, a razgovor živnuo. Putujemo, još je noć, granica sa Slovenijom i prvo duže zadržavanje u Trstu gdje ulazi nekoliko polaznika s talijanskog područja. Atmosferu u autobusu je podiglo pojedinačno predstavljanje i onih koji se poznavaju već odavno i nas koji idemo prvi put, pa je razgovor počeo teći kao da se poznajemo godinama. Saznajemo o Djelu Marijinu, Loppianu, industrijskoj zoni, no posjet izo-

staje radi dolaska u Castelgandolfo na vrijeme. Sve je novo, puno dojmova; kao i slijedeće jutro kada smo se skupili u velikoj dvorani i radni je dio počeo prema programu. Ulazak u dvoranu, žamor, na video zaslona brojevi koji označavaju simultano prevođenje na deset jezika. Uvodnu riječ dao je Luigino Bruni, polako ulazim u doživljaj nastojeći upamtiti što više. Stalno mi odzvanja umom kultura zajedništva, dijeljenja, (culture of shearing). Slijedi glazba, a zatim prvi dio video zapisa s govorom Chiare. Slušam pozorno, Duh djeluje u nama i oko nas, živi se Evanđelje, živa riječ. Evanđelje i ekonomija?

Tu sam zastao i počeo novu misao: Ekonomija i Biblija, Ekonomija i Novi zavjet?

Pitanja se postavljaju sama od sebe, a i odgovori su mogući, Bože moj, odgovori su stvarni, u što će se sve više uvjeravati u slijedećim predavačima i temama, svjedočenjima ljudi koji su napustili jedan način rada i razmišljanja, nekada i bolje plaćen posao, da bi se posvetili novom putu koji

trasira Chiara iz Isusove žive riječi i dokumenata Crkve. Puno novoga nameće mi se iz razgovora u pauzama sa Zdravkom, Farukom, Ilijom iz Županje, a želja da saznam više, više i još više iz sata u sat raste. Dopodnevna tema Vere Aaruso o antropološkim i duhovnim aspektima rada i pojama »Božji naum nad radom«, u Bibliji, još od stvaranja svijeta, nameće nova pitanja. Slušam, upijam. Nikada nisam razmišljao niti čuo, čitao, učio na takav način. Radi se i nakon ručka. Puno se dogodilo za jedan dan. Pomalo umorni, ali s posebnom vrstom osjećaja da su oči otvorene za nešto novo i da uho sluša na drugi način, i da će puno morati ponoviti i dotjerati u red, tonskim rječnikom uglazbiti, nameće se samo od sebe prije polaska na počinak. Drugi dan oduševljeno gledam drugi dio o Chiari, a slijede-

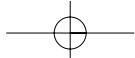
**Đuro
Matašin**

*Na stranici lijevo:
jedna iz firm
ekonomiji
zajedništva
Desno:Chiara
Lubich na
kongresu o
ekonomiji
zajedništva 2004.*

di fantastična tema koju nam izlaže Luigino Bruni: »Rad i više od toga, rad između patnje i procvata-ostvarenja«. Luigino Bruni izlaže kratku povijest, kako se tretilo rad u antičko doba, kada su radili samo robovi, a slobodan čovjek nije smio raditi jer je za njega to bila sramota, i tako sve do moderne demokracije koja je utemeljena na radu. Ukazuje da

EVANDELJE I EKONOMIJA?

današnja kultura istovremeno uzdiže i ponižava rad, jer rad postaje mjera, tj. učinkovitost ili neučinkovitost. Naglašava, zatim, da rad ispunjava čovjekovu antropološku prazninu i kako rad određuje ljudsko biće na određenoj ljestvici hijerarhije. Kada rad uđe u krizu, u krizu uđe i identitet osobe kao takove. Objasnjava zašto rad nije hobij, kakav je to rad ako radim za nekoga koga nikada neću upoznati. Zatim otkriva novost za mene. Rad postaje otkupiteljski čin ako je nekom upućen i ako je naša aktivnost izraz ljubavi. Smisao rada treba tražiti u odnosu »ljubiti i biti ljubljen«, kada se ostvaruje uzajamnost, kada rad postaje ostvarenje cilja u zajedništvu. Rad proizvodi patnju, no nema zajedništva bez uzajamnosti u ljubavi: možeš ljubiti a ne biti ljubljen, rezultat je patnja. Moramo se suočiti s raznolikostima, naučiti prihvatići bolne raznolikosti jer je prihvatanje raznolikosti često nova energija za rast poduzeća. Nikada ne smijemo osuđivati, to je uvjet opstanka zajedništva. U ekonomiji zajedništva nikada nije dovoljna samo većina,

nego je uvjet konsenzus, pristanak baš svih. Tema vrlo snažna. Slijedi program, nižu se svjedočenja o postignutom i snaga Duha produbljuje sve prisutne sa svakim prekrasno izloženim iskustvom. Slijede svjedočenja sa Filipina, izgorjela pekara- na djelu je kolektivna duhovnost zaposlenika i obnavlja se posao. Svjedok sa Sicilije iznosi kako mu je mafija

kako zajedništvo mijenja rad. Slušam pozorno cijeli program i tog dana gotovo bez daha. U nedjelju prije povratka rad se spominje u kontekstu Poslanica Sv. Pavla, Ivana Zlatoustog, enciklike »Radom biti čovjek« itd. U Isusu rad postaje svečani čin, poništava razliku između ropstva i slobodnih. U Isusovom nauku postoji ropstvo, ropstvo grijeha, a to su hedonizam, materijalizam i egoizam. Višak bogatih treba pripasti siromašnjima. Pravi kršćanin je nužno revolucionaran, ali on gradi a ne ruši. On donosi ljubav, ljubav postaje mjeru, dijele se po ljubavi rezultati rada.

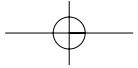
Vraćamo se, a u autobusu kao u košnici, razgovori, razmjena mišljenja, dijalog. Još se bolje upoznajemo, svaki iznosi kako je doživio kongres, veselimo se, naprsto sjajimo. Zaista sam sebi priznao da pomalo zavidim prijateljima koji su puno prije shvatili duboki smisao i svjetlo ekonomije zajed-

zapalila poduzeće, ali tvrdi da gdje je više grijeha tamo je na djelu veća ljubav. Poduzeće se obnovilo u još većem obujmu uz pomoć radnika i lokalne vlasti, a mafiji reket nije plaćen. Slijedeću temu iznosi Luca Crivelli o tome

ništva. Za mene je to bio doživljaj djela Božjeg izražen tako očito, koji mi je samo potvrdio ono što znam – da Bog zaista jest ljubav.

Duro Matašin

U DUBINU

ŠTO JE DIJALOG?

Pisano je: »Poznavati religiju drugoga podrazumijeva ući u kožu drugoga, vidjeti svijet kako ga on vidi, razumjeti što znači za njega biti budist, musliman, hinduist...«¹. To nije jednostavno, zahtijeva da budemo potpuno prazni sami sebe, traži da uklonimo iz našeg uma ideje, iz srca osjećaje, iz volje svaku stvar kako bismo se poistovjetili s bližnjim. Riječ je o tome da trenutno uklonimo čak i ono najljepše i najveće što posjedujemo: samu našu vjeru, naša uvjerenja, kako bismo pred drugim bili ništa, »ništica puna ljubavi«. Tako zauzimamo stav učenja, a uvijek imamo nešto za naučiti, od svakoga.

Ako nas potiče takva ljubav, drugi se zatim može izraziti, jer u nama nalazi tko ga prihvata; može se darovati jer u nama nalazi tko ga sluša. Tako upoznajemo njegovu vjeru, njegovu kulturu, njegov jezik. Ulazimo u njegov svijet, inkulturiramo se na neki način u njega i tako se obogaćujemo. Takvim stavom doprinosimo da naša višekulturalna društva postanu međukulturalna tj. sačinjena od kultura otvorenih jedna drugoj i međusobno u dubokom dijalogu u ljubavi.

Naša potpuna otvorenost i prihvatanje pripremaju drugu osobu da sluša nas. Zamijetili smo da kada netko umre samome sebi kako bi se poistovjetio s drugima, oni ostaju dirnuti i često traže objašnjenja. Tada možemo prijeći na »navještaj u poštovanju«, kako ga naziva Papa. »U poštovanju«, to je ključna riječ svakog dijaloga. Zbog vjernosti Bogu i samima sebi i zbog iskrenosti pred

bližnjim, recimo tada što naša vjera kaže o temi o kojoj se govor, a da time ništa ne namećemo drugome, bez sjene prozelitizma, samo iz ljubavi.

Duhu Svetomu koji je uvijek prisutan kada ljubimo, dok mi govorimo braća zamjećuju da se u njihovim srcima budi nešto "živo" u nadnaravnom smislu. To su "sjemena Riječi" koje je Božja ljubav položila u svaku religiju, a spominje ih Koncil. Dok mi govorimo i braća koja ne vjeruju znaju uočiti koji izraz onih čisto ljudskih vrjednota koje je Gospodin, stvarajući nas, posjao u svaku dušu i u svaku kulturu.

Oslanjajući se upravo na ta sjemena i na te vrjednote – uvijek u stavu služenja – mi možemo blago i krajnje diskretno darovati vidove istine koje nosimo u sebi i koji mogu upotpuniti ono u što taj bližnji već vjeruje. Tako je on najprije dao nama, a sada to isto činimo mi. U ozračju zajedništva što ga ova razmjena darova stvara, malo po malo istina se objavljuje i osjećamo da nas pobratimljuje.

Doživjeli smo mnogovrsna iskustva ovoga plodnog dijaloga s osobama različitih kultura i s velikim skupinama sljedbenika drugih religija. Zbog prakticiranja tog poistovjećivanja i prijateljstva

koje je iz njega proizišlo, smatrano ih pokretima koji simpatiziraju naš, kao što oni mogu zamijetiti da naš pokret simpatizira njihov. S njima smo izgradili čvrste djeliće bratstva – s budističkim pokretom Rissho Kosei-kai koji broji šest milijuna članova, kao i s pokretom Američke muslimanske udruge sa dva milijuna članova, te s velikim hinduističkim pokretom.

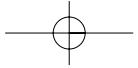

Chiara Lubich

Pravo, stvarno i iskreno bratstvo jest plod ovakve ljubavi koja je sposobna voditi dijalog, graditi odnose, ljubavi koja se ne zatvara oholo u vlastiti prostor, nego se zna otvoriti prema drugima i surađivati sa svim ljudima dobre volje u zajedničkoj izgradnji jedinstva i mira u svijetu.

Chiara Lubich

¹ F. WHALING, Christian Theology and World Religions: A Global Approach, London 1986, pp. 130-131.

PROTAGONISTI POKRETA FOKOLARA

Brežuljci Hrvatskog zagorja pred kraj II. svjetskog rata vrvjeli su od živosti brojne djece kojima su bile bogate tadašnje obitelji. Koje li radosti kada je na Desinić Gori 10. svibnja 1944. svjetlo dana ugledala Ivanka, šesto dijete u obitelji Vjekoslava i Vjekoslave. Za njezino krštenje jedan ranjeni partizan dao je svoje povoje. Koliko li mu je majka morala biti zahvalna za to njegovo možda i zadnje dobro djelo i nije li možda baš njime dobio ulaznicu u vječnost kada je nešto kasnije preminuo?

Odlazak u svijet

Na bregovima se jedva preživljavalо. »Kako bi tko odrastao,

OSJEĆALI SMO SE izabrani

U život Pokreta fokolara u Hrvatskoj, koji ove godine obilježava svoju četrdesetu obljetnicu, utkana je i životna pri povijest Ivanke Šplajt, druge hrvatske fokolarine

**Đina
Perkov**

odlazio je u svijet. Sa 14 godina na redu sam bila ja. Za tu prigodu tata mi je kupio nove cipele. Putovao je sa mnom vlakom prema Beogradu, kod sestre. Cipele su me nažuljale i ujutro ih više nisam mogla obuti. Tako sam u Beograd ušla sa cipelama obješenima preko ramena.«

Ivana pri povijeda svoju životnu priču s mnoštvom sličica koje se spajaju kao u nekom filmu punom topline, ljudskosti, predanja, no nadasve osjećaja izabranosti. Nakon 2 godine boravka u Beogradu, život je vodi u Belišće, gdje završava ekonomsku školu i

dobiva posao u kombinatu Belišće, gdje je bio zaposlen sav živalj toga kraja.

Napominje da su svi u obitelji bili veliki vjernici. »Prije odlaska od kuće, išla sam na isповijed i pričest, jer sam bila svjesna da započinje nešto novo i da se više neću vraćati na breg. No u Beogradu je crkva bila daleko, a nedjeljom je bilo privlačnije ići u kino, pa sam malo po malo izgubila vjeru«, niže Ivanka svoja sjećanja, napominjući da je u životu htjela biti sretna. "Maštala sam da ću zasnovati lijepu obitelj gdje se svi vole, kao i moji. No

moram reći da sam uvijek tražila nešto više, a ni sama nisam znala što.«

Sa 20 godina našla se u bolnici s ozbiljnom dijagnozom. Neminovo su joj navirale misli o smislu života. »Činilo mi se da me život mnogo toga već bio naučio. U tom mučnom trenutku pitala sam se što zapravo ostaje, jer je sve ono za čim sam žudila izgledalo nedohvatljivo. Kao da prave ljubavi u svijetu nema. U toj sam muci zapavila: 'Bože, ako postojiš, pomogni mi!' I mislim da me se tada milost Božja dotakla.«

Vrativši se iz bolnice, počela je

kupovati knjige s vjerskim sadržajem. Privlačilo ju je sve što je imalo takav prizvuk, iako taj svoj doživljaj Boga nije odmah povezala sa crkvom. No nešto kasnije u Belišće je došao novi župnik, otac Bernardo Rubinić. »On je okupljao nas koji smo tražili smisao života. S njim smo 1967. išli u Rim na hodočašće i tamo upoznali ideal jedinstva.«

To je to!

Tih vrućih srpskih dana posjetili su centar Pokreta u Rocca di Papa, gdje im je Palmira¹ pričala o njegovim počecima i o Isusu Napuštenom. Njezine su se riječi duboko usjekle u Ivankinu dušu i cijelo joj je biće klicalo: 'to je ono što tražiš cijeli život'!

»U Rimu smo upoznali korijene kršćanstva, život prvih kršćana i njihovu radikalnost. Kršćanstvo iz prvih vremena i ono življeno u Pokretu fokolara u meni su se tada spojili. Na povratku smo bili u Loppianu i bilo je šokantno vidjeti to živo kršćanstvo, tu radost na licima. Kad smo nakon toga sjeli u autobus, imala sam osjećaj da se iz raja vraćam u sivu svakod-

dnevnicu s mnoštvom problema. Mislila sam da se to iskustvo nikada više neće ponoviti i obuzela me velika žalost.

Godinu dana kasnije otvorio se ženski fokolar u Zagrebu, tako da smo ostali u kontaktu. Malo po malo razumjela sam da se taj život može ucijepiti u moju sredinu, ali da je potreban moj dio. S kakvom čežnjom sam očekivala neki susret! 1969. objavljena je prva Chiarina knjiga na hrvatskom jeziku pod naslovom *Živjeti život*. To je bila izvanredna snaga za sve nas. Ja sam tu knjigu znala napamet, s njom sam rješavala sve svoje probleme. Kad bih osjećala tugu, radost ili neko nerazumijevanje, otvorila bih knjigu i uvijek dobila odgovor.«

Godine 1969. skupina iz Belišća bila je na prvom marijapoli u

Tekijama. Tu je Ivanka jasno osjetila da je taj život njezin put i da je tu Bog želi.

Od tada su u Belišće redovito dolazile i fokolarine iz Zagreba. No i među njima je počeo taj novi život, počeli su posjećivati druge. »Ankica² je imala auto i mi bismo svake nedjelje sjele u njezin Trabant i išle u Đakovo ili u Sl. Brod. Kad bismo čuli da je netko

upoznao Pokret, bilo tko to bio, jak je bio osjećaj pripadnosti istoj obitelji. Vlč. Ivan Kopić je tada bio u Đakovu i išli smo k njemu. Osjećali smo se kao braća.«

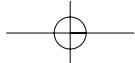
Slijedio je prvi susret za interne članove Pokreta u Mariji Bistrici 1970. i marijapoli na Fratrovcu u Zagrebu, a godinu dana kasnije škola za volonterke Djela u Loppianu. Da bi se predstavio poziv volontera, govorilo se o fokolarinima, i baš tu je Ivanka jasno osjetila da je fokolar njezin put. Razdoblje svjetla, radosti, ali i konkretnog rada živjela je u školi za fokolarine, najprije u Rimu, a potom u Loppianu, vježbajući se ljubiti Boga svim srcem i svim snagama.

Aurora, Joža i širenje Pokreta

U međuvremenu je Pokret u Hrvatskoj puštao korijenje. U Ivanka je živo sjećanje na Auroru, prvu hrvatsku fokolarinu. »Ta žena je bila puna iskustava, kao šipak. Ja bih je bila slušala godinama, jer je to otkriće života Evanđelja bilo tako nadnaravno. Bila je puna, puna!« Usput dodaje da je ona u stvari druga hrvatska fokolarina.

»Kad smo se vratili iz Loppiana, u listopadu 1974. Miča, Slovenka, ostala je u Hrvatskoj, a ja, Hrvatica, otišla sam u Ljubljani, gdje se otvarao fokolar. U Sloveniji je

Gore: Ivanka Šplajsit početkom osamdesetih godina u Splitu, s nadbiskupom Franjićem
Lijevo: Skupina pripadnika različitih pokreta na susretu u Stuttgartu u svibnju 2007.

OSJEČALI SMO SE IZABRANI

na slici: Ivanka Šplajt s Chiaram Lubich i Pasqualeom Foresijem na godišnjem susretu odgovornih za Pokret fokolara u Castel Gandolfu

zajednica bila zrela. Ubrzo sam našla posao u Ljubljanskoj banci, baš u uredu gdje je radila Joža Molnar³. Ujutro smo jedva čekale da se vidimo, naročito pondjelek. Joža bi me odmah pitala: 'Što ima novoga, što ste radile, gdje ste bili?' Tako smo živjele za iste stvarnosti, u velikom zajedništvu. A njezin je život baš priča jedne svetice, današnje kršćanke koja je živjela svoje kršćanstvo u punini, u situaciji u kojoj živi jedna rastavljena osoba. Kako je ona vjerovala u jedinstvo! To je za nju bilo spas, sve! Ta njezina radikalnost pomogla je i meni dosljednije živjeti."

Kroz 16 godina provedenih u Ljubljani Djelo se gradilo, rađali su se različiti pozivi i zajednice po cijeloj Sloveniji. »Iz Ljubljane smo putovali u Dalmaciju, više puta noću autobusom, ali kud god smo došli nalazili smo obitelj. Novi ljudi su se oduševljivali za ideal jedinstva. Tada smo puno pisali i tako održavali kontakte. Pisma su bila nešto dragocjeno.«

Marijapoli u Rumunjskoj

U Rumunjskoj je komunistički režim bio izuzetno strog. Pa ipak je Pokret stigao i tamo, i to preko svećenika koji su ga upoznali u Mađarskoj i proširili u svoje župe. Godine 1981. pripremao se drugi

marijapoli, a u ekipi koja je odlazila na put bila je i Ivanka.

»Putovali smo preko Mađarske vlakom jako dugo. Kad smo došli u Brašov, zatvorili smo se u jedan stan i nismo više izlazili. Osjećao se taj pritisak režima. Stvar je bila u tome što Rumunji nisu smjeli imati nikakav kontakt sa strancima. Kad bi ih uhvatili, nastradali bi.«

Ivanki je posebno ostao u sjećanju marijapoli u jednoj kući u Ilva Mare, gdje se okupilo tridesetak ljudi, sve odabранe osobe osobno pozvane, većinom mladi. »Mi smo spavalici u kući, a sav muški dio na sjeniku u štali. To spavanje je bilo relativno. Gazde nije bilo, niti ikoga od njegove obitelji, da ne bi morali odgovarati u slučaju da nas otkriju. Ostavili su samo psa.«

Jedne noći pas je strašno lajao. Ujutro smo upitali našeg Mihaja što je bilo, a on je odgovorio: 'Ma ništa, došao je neki čovjek, ja sam mu dao 1000 leja pa je otisao'. Druga noć je bila još napetija. Dok smo spavalici, odjednom se u našoj sobi upali svjetlo. Uđe neki čovjek i počne nešto tražiti po stolu. Vida⁴ i ja smo ležale na kauču. Skamenile smo se. Poslije smo saznali da je to bio sin gazde koji je tražio svoje dokumente. Marijapoli je trebao biti još jedan dan, ali odlučili smo krenuti prije jer je sve postalo suviše stresno. A

i kuća je bila na takvoj čistini da su nas svi mogli vidjeti.«

Ivanka tvrdi da je, unatoč tom pritisku, novost evanđeoskog života budila oduševljenje, a osmjeh im nije silazio s lica. Još su joj pred očima ozarena lica mlađih, zadivljenih Božjom ljubavlju koju su odlučili slijediti. »Ta je ljubav sve uravnotežila: strah, poteškoće i neizvjesnosti sa radošću, srećom i puninom.«

Stostruko

Kroz cijeli svoj život Ivanka je doživljavala istinitost Isusovih riječi: »Tko ostavi braću, ili sestre, ili majku, ili oca.... zbog mene, stostruko će dobiti...⁵« »Moji su roditelji i sva braća i sestre na početku mislili da mi je netko pomutio pamet i puno su trpjeli, ali kasnije su se i oni počeli zanimati za moj život. Kad je moja mama došla na susret i vidjela tu ljubav, uvjerila se. Konkretna ljubav svih iz Djela prema mojim roditeljima povezala je cijelu obitelj i često mi znaju reći: 'Blago tebi'!«

Kad sam nakon 16 godina iz Ljubljane otišla u Mađarsku, gdje sam ostala deset godina, za jednog posjeta mojima, mama me preplašena upitala: 'Pa vole li tebe u Mađarskoj?' Tada sam joj ispričala kako sam i tamo našla obitelj i 'stotinu braće, sestara, majki, kuća...' Uz stotinu muka, naravno, jer nije bilo lako naučiti mađarski jezik!«

Nakon sedam godina provedenih u Zagrebu, Ivanka odlazi nositi ideal jedinstva u Rusiju.

Dina Perkov

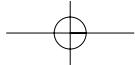
1 Palmira Frizzera, jedna od prvih sljedbenica Chiare Lubich;

2 Ankica Farkaš, fokolarina;

3 Volonterka Pokreta fokolara, preminula 11.01.2001

4 Vida Rus, fokolarina;

5 Usp. Mk 10, 29-30.

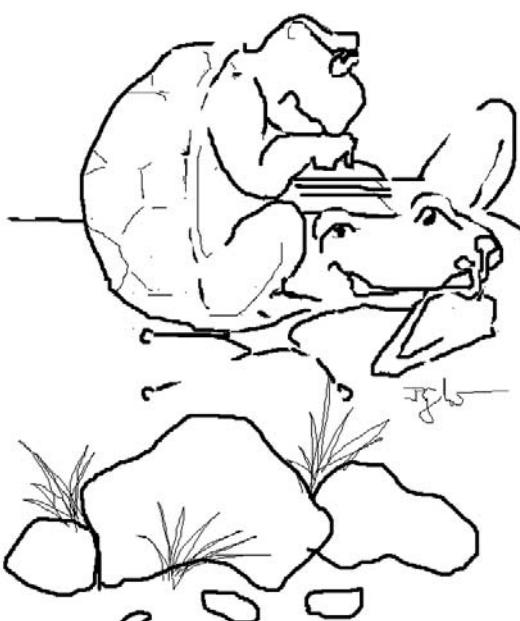
CRTICE IZ SVAKODNEVICE

Prije tri dana, vozeći s jednog posla na drugi, posred ceste mi se prepriječi nešto, u prvi trenutak i pri toj brzini neprepoznatljivo, oblo, veličine polovice rukometne lopte, mileći gotovo neprimjetnom brzinom, ako se takav stupanj pokretljivosti uopće može nazvati brzinom. Bože dragi, kornjača! Jedva sam je izbjegla, izveši poprilično žustar manevar volanom, i nastavila dalje. Ali kornjača mi nije izlazila iz glave. To milo, izgubljeno stvorene, presporo za današnju brzinu življenja. Tu, gdje su nekoć njeni preci samouvereno, »La Fontainovski«, dobivali utrke s lakovjernim i tupavim zečevima, kornjača se uvukla u svoju »vazdu na leđima« kuću, ne znaajući jadna da će se pod kotačem petotonskog furgona skupa sa svojom, sada kućom straha, pretvoriti u neprepoznatljivu kašu kakve već svakodnevno susrećemo na cestama. Mace, psi, kornjače, pa čak i ptice, kakva je prije koji mjesec naletjela na moje vjetrobransko staklo i ošamućena se otkotrljala ravno pod kotač automobila koji je išao iza mene, naša je pomalo jeziva svakodnevница. Okrenem se na skretanju, sa zebnjom isčekujući na što ću naići kada se vratim jer su upravo iza mene prošla dva kamiona i nekoliko osobnih automobila. No to klupko straha i dalje je stajalo posred ceste, bez glave i udova, oklop koji nije znao što bi trebao napraviti. Sva uvučena u sebe, otrpjela je još i moju dobrohotnu intervenciju

podizanja i spuštanja u gustiš nekih dvadesetak metara od ceste. Najmanje što sam mogla napraviti nakon što joj je moja vrsta, u rastućem civilizacijskom apetitu, ispresijecala i razorila prirodna staništa, vodeći brigu o tome kako postati što brži i djelotvorniji, a nauštrb opstanka onih bića kojima infrastrukturni zahvati »homo demensa« apsolutno ništa ne znače. Jer oni brže ne mogu, a i mi bismo trebali malo usporiti. I tako zamahnem preko glave što me u školi čekaju ravnatelj i kolege s novim idejama, i sjednem na kamen, pored svoje prijateljice koja je nakon minutu, dvije počela pokazivati malo više povjerenja i izvukla svoju simpatično zgužvanu »čunkicu« iz oklopa. Što sad? Već tri dana pored mene na sjedalu stajala je knjiga koju sam užasno mnogo htjela početi čitati, ali... kako da nađem vremena? Ako usporim, pregazit će me? Da, ako se dam. Odem do auta parkiranog na proširenju uz cestu, uzmem knjigu, vratim se do mjesta ispod bora na kojem me je moja 'prija' čekala i otvorim knjigu: »Razumijevanje je istodobno

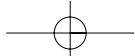
sredstvo i svrha ljudske komunikacije. Međutim, odgajanje za razumijevanje odsutno je iz sadašnjeg obrazovanja. Našoj planeti je u svakom slučaju potrebno uzajamno razumijevanje...razvoj razumijevanja zahtijeva dubinsku reformu mentaliteta.« Kornjača, Edgar Morin i ja.

KORNJAČA

Paola Glavurtić

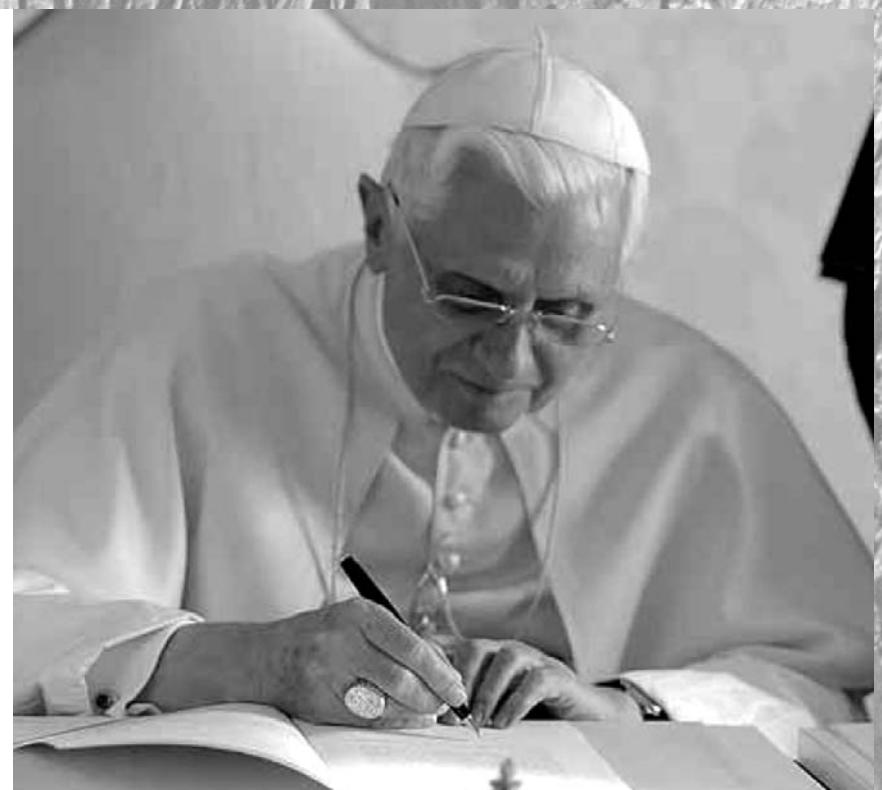
Paola Glavurtić

DRUGA ENCIKLIKA

Kod crkvenih otaca prvih stoljeća još uvijek nas zadivljuje izvanredna sposobnost lomljenja kruha istine svem narodu Božjem. Nema u njima akademske teologije odvojene od konkretnoga života kršćanske zajednice. Upravo se ta kvaliteta vrlo jasno razlučuje u papinstvu Benedikta XVI. To smo primijetili u njegovoj prvoj enciklici *Bog je ljubav* (2006.), a sada nam se to jasno potvrđuje i u dugoj *Spe salvi – U nadi spašeni*.

Riječ je o neočekivanoj ali istodobno i iščekivanoj temi. Neočekivanoj, jer do sada nije bilo nikakve naznake da će Papa predložiti upravo nadu na razmatranje svima nama, niti se znalo za velike pripreme iz kojih je nastala ova enciklika. Iščekivanoj, jer tema o nadi dotiče središte možda najdubljeg i najbolnjeg zaziva ovoga

BUDUĆNOST privlači

*U vjeri u Isusa nalazi se ključ djelotvorne nade u povijesti, potvrđuje Benedikt XVI. u enciklici *Spe salvi*. Poziv na samokritiku modernog vremena, uključujući i kršćanstvo*

Piero
Coda

vremena, na osobnoj i kolektivnoj razini. U što se nadati? Zašto se nadati pred jednom tako turobnom i razočaravajućom slikom koju danas vidimo pred našim očima?

Polazeći od takve situacije, Papa namjerava probuditi u nama izvorni i učinkoviti smisao nade koja se rađa iz vjere u Isusa: »Nada

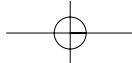
se oslanja na krepst kojom se mi možemo suočiti s našom sadašnjosti. Činjenica je da još od početaka »kršćanska poruka nije bila samo informacija nego i performacija. A to znači: Evangelje nije samo vijest za koju treba znati, nego je novost koja rađa djelima i mijenja život«.

Papino se razmišljanje odatile

razvija linearno i jednostavno, dostupno svima, ali istodobno sadržajno i bogato. I kao takvo uspijeva otvoriti sve svoje životne sadržaje pozornom i ponavljanom čitanju, upravo u stavu razmatraњa.

Misljam da enciklika počiva na dva osnovna stupa. Prije svega je to jasno, a dijelom i dirljivo prepoznavanje čvrstoga temelja kršćanske nade u vjeri u Isusa kao onoga koji nam jednom zauvijek objavljuje Boga koji je Ljubav. Nada baca svoje sidro upravo tamо: u samo srce Božje koje neizmjerno i neopozivo ljubi svakoga, sve do potpunog dara sebe u Sinu koji se utjelovio.

Upravo to je ono »što je ljudskom biću potrebno – bezuvjetna ljubav«. I samo polazeći od vjere u tu ljubav – dokazuje uvjerljivo Papa – svjetlo budućnosti u pravednosti i realističkom i dostupnom miru, pa makar i u svjetlosti-tamnim ljudskim prilikama, može baciti svoje zrake na sadaš-

NAPISANA NJEGOVOM RUKOM

»U nadi smo spašeni«, (Spe salvi facti sumus). Tim riječima svetoga Pavla počinje izvorni tekst na latinskom jeziku nove enciklike Benedikta XVI. To je njegovo drugo cirkularno pismo, grčki enkyklosis: uvod, sedam poglavja i pogovor posvećen Mariji.

»Nedvojbeno je njegova, napisana njegovom rukom«, pojasnio je direktor vatikanskog tiska otac Federico Lombardi govoreći o dokumentu koji donosi vrlo osobni pečat pape Ratzingera. Tekst je Papa potpisao 30. studenoga u 11 sati, a pola sata kasnije već je predstavljena za međunarodni tisk. Primat u brzini!

Za Benedikta XVI. nada se sastoji od lica. Tako je među ostalima naveo svetu Giuseppinu Bakhitu, prodanu kao rop-

kinju u Darfuru, vijetnamskog mučenika svetoga Pavla Le-Bao-Thin i kardinala Van Thuana koji je 13 godina bio zatočenik u komunističkom zatvoru u Vijetnamu. Spominjući ovoga posljednjega Papa navodi knjigu *Svjedoci nade* u izdanju Citta' nuove. Tako se naša izdavačka kuća po prvi put spominje (nota 27) u jednoj enciklici.

Na tekstu je Papa počeo raditi odmah nakon Uskrsa – rekao je otac Lombardi – i tome je posvetio veliki dio ljeta. Nakon enciklike o ljubavi i ove o nadi mogla bi se predviđati i jedna o vjeri, kako bi se kompletirala trilogija o teološkim krepotima. Pa ipak, takvo što još nije u planu. Priprema se, međutim, dokument o socijalnim tema-

njost. Drugim riječima, nada »i budućnost prijavači u sadašnjost«, ako se kao pojedinci i kao zajednica snažno zalažemo da u vremenu ostvarujemo onu ljubav koja će na kraju pobijediti: kao dar Božji, a istodobno i plod njegove milosti koju smo odgovorno primili u sebe.

Odatle drugi stup na koji se oslanja enciklika: koji je ključ da bi nada postala učinkovito djelotvorna u povijesti? Suvremeniji svijet je zasljepljen utopijom napretka, sve dotle da vjeruje da je samim ljudskim snagama moguće konačno izgraditi kraljevstvo Božje na zemlji.

Papa unaprijed ne proziva znanstvene i političke revolucije

koje su označile moderno doba. Radije ustvrđuje da su one promašaj, često završen u ruševinama. Tehnika, znanost i politika same

po sebi ne odgovaraju na želju za sretnim i pravednim životom koji kuca u našem srcu. »Znanost može u mnogome doprinijeti humanizaciji svijeta – primjećuje Papa – no ona može i uništiti čovjeka i svijet, ako je ne usmjeravaju snage izvan nje.« Zato je potrebno nešto više i drugačije. Potrebno je da čovjek prihvati ljubav Božju – što on često čitavim svojim bićem nesvesno želi – kao izvor, mjeru i cilj svoga življenja u svijetu.

Ovdje enciklika postaje neka vrsta programskega manifesta upućenoga našem vremenu. Papa poziva na autokritiku suvremenoga doba kako bismo iznova otkrili značenje, kriterije i ciljeve našega djelovanja u povijesti; ali i na kritiku suvremenoga kršćanstva »koje mora uvijek iznova učiti shvaćati samo sebe polazeći od vlastitih korijena«, nadilazeći napast da suzi nadu u skučene horizonte individualizma, kao što se prečesto događalo u posljednjim stoljećima. Poziv na buđenje nade

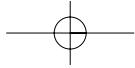
u srcima tako postaje poziv da se organizira nada na radilištima kulture i društva, tamo gdje se u tijelu patnika i odbačenih već ovdje dolje odlučuje o budućnosti jedne povijesti koja će se u potpunosti i konačno ispuniti u pravednom i milosrdnom суду Sina čovječjega na svršetku vremena.

Odatle, konačno, i poziv da se s povjerenjem utječemo 'mjestima' gdje se nada uči i vježba: molitvi, djelovanju i patnji, te razmatranju posljednjega suda kao izvora nade i odgovornosti.

Gledajući Mariju i ogledavajući se u njoj, zvijezdi nade.

Piero Coda

*Novom enciklikom
papa Ratzinger (na
slici dok potpisuje
dokument) točno
je uočio pitanje o
nadi koje postavljaju ljudi s nepovjerenjem u
pravedniju i mirnu
budućnost.*

SVJEDOČANSTVO

Dodine 1987. moja je četveročlana obitelj upoznala duhovnost jedinstva: ja, muž i dvoje djece. U to vrijeme bili smo među rijetkim, ako ne i jedini u Pokretu fokolara u Sloveniji koji nismo imali dar vjere. Da budem iskrena, na početku smo bili pomalo skeptični i sumnjičavi. No ubrzo smo primijetili da je nauk Chiare Lubich – ljubiti sve, ljubiti prvi – jedini ispravni put kojim treba ići kroz život. Tako je malo po malo naša mala obitelj postala dio velike obitelji. Zajedno smo dijelili lijepе i teške životne trenutke. Nitko od nas u ovim godinama nije primio dar vjere, osim našega sina koji nas je u dobi od 14 godina zamolio za krštenje jer je vjerovao u Boga. Odmah smo kontaktirali jednoga svećenika i uskoro je Mashia bio kršten, a istodobno je primio i prvu pričest. Sjećam se da je crkva bila prepuna

ZATVORENA VRATA i otvoreni prozori

Niz bolnih događaja donosi zaprepaštenje u obitelj Damjane Zupan iz Ljubljane. Vjere nema, ali ljubavlju obiluje.

Ijudi i da su se naši prijatelji iz Pokreta pobrinuli da pripreme nezaboravno slavlje.

Nažalost, život nam je rezervirao i teške trenutke. Prije četiri godine moj je muž iznenada napustio obitelj i započeo novi život s drugom ženom. Ja sam osobno ostala silno zaprepaštena, proživljavajući strašnu bol, no još

je teže bilo našem sinu koji od treće godine trpi od jedne teške bolesti koju vrlo hrabro podnosi. U jednom me trenutku zahvatio strah da neću izdržati. Od sedamnaeste godine života bila sam navikla sve dijeliti s mojim mužem. On mi je uvijek bio podrška. Kako ću sada ići dalje sama, s bolesnim sinom i osta-

**Damjana
Zupan**

rjelom majkom? Pomoć su mi pružili mnogi prijatelji iz Pokreta, hrabrili me i podržavali.

No kušnje time nisu bile završene. Godinu dana nakon što me muž ostavio, moja najbolja prijateljica nesretno je izgubila život u planinama. Svetlana nije bila samo prijateljica nego i učiteljica, jer je svojim životom svakoga dana svjedočila što znači doista ljubiti. Kad sam primila vijest o nesreći bila sam u autu sa sinom i njegovim prijateljem. Sjećam se da sam bila strašno potresena, no istodobno kao da sam čula Svetlanin glas koji mi je ponavljaо: »Živi sadašnji trenutak. Radi u svakom trenutku što bolje možeš ono što je važno«.

Znala sam da se kao prvo moram pribратi, sakupiti sve svoje snage i dovesti kući živa i zdrava dva dječaka koja su bila sa mnom u autu. Istodobno sam osjetila prijateljstvo i snažno jedinstvo kao nikada sa svim prijateljima iz Pokreta, jer sam bila sigurna da smo u tom trenutku svi molili za nju i za njezinu muža.

Moj je život opet krenuo normalnim tijekom, a u međuvremenu se udala moja kći. No sljedio je još jedan novi udarac. Na poslu sam dobila otkaz. Naravno, u mojim godinama nije bilo lako pronaći drugi, usprkos stručnosti

Gore: Damjana Zupan sudjelovala je više puta na marijapoliju u Soko Gradu u Srbiji, gdje je prije nekoliko godina iznijela svoje iskustvo pred svima, uz nazočnost episkopa Laurentija i beogradskog nadbiskupa Hočevara Dolje: rad u skupinama na susretu za dijalog u Castelgandolfu

(3) arhiv NS

i iskustvu koje sam stekla. Na početku sam bila optimist. Mislila sam da će poslati molbe na više strana, tražiti pokojnu vezu, pa će se problem u mjesec-dva dana riješiti. No nakon što sam poslala više od sto molbi, na koje sam dobila uvijek isti odgovor: »nažlost vi niste izabrani«, polagano se u meni nastanjivo očaj. Pred mojom majkom i sinom nisam mogla pokazivati zabrinutost, ali u srcu mi se iz dana u dan gomila strepnja i tuga. Stalno sam sebi ponavljala: »Živi sadašnji trenutak!« To mi je u nekim momentima davalo snagu da vjerujem kako će se sve riješiti dobro, ali u drugim sam momentima vid-

jela sve crno.

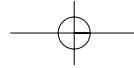
Jednoga dana, dok sam odlazila na jedan susret Pokreta fokolara, sin mi je rekao: »Znaš, mama, kad nam Bog zatvori sva vrata, sigurno negdje otvorи jedan prozor. Ja vjerujem da će biti tako i s nama i da ćeš ti uskoro naći posao«. Samo sam mu se osmjehnula, ali nisam vjerovala. Kad smo došli na susret, približila mi se jedna osoba iz naše »velike obitelji« i upitala me tražim li još posao. Zatim mi je savjetovala da pošaljem molbu u njezino poduzeće, jer su tražili jednu osobu. Samo zbog njezinog insistiranja poslala sam molbu, ali u sebi nisam imala nikakve nade da će biti primljena.

Prvi razgovor sam imala baš na blagdan svetoga Nikole, koji se kod nas jako štuje, i prošao je dobro. I tako sam od siječnja započela novi posao, odgovoran i vrlo zahtjevan. To je za mene još jedan izazov u životu, a ujedno i prigoda da ideje Chiare Lubich o ljubavi nosim među osobe s kojima radim.

Usprkos svim iskušenjima koje mi je život donio, mislim da je jedini ispravni put u životu, put ljubavi, iako osobno nisam uvijek bila sposobna ljubiti na pravi način.

Damjana Zupan

PISMA ČITATELJA

Jesam li slučajno, ili po nadahnjuću, pogodio pravu osobu, ne znam?

Znam da je čovjeka prepoznao čovjek s druge strane rešetaka i sve što je proizшло iz tog priateljevanja, može se svrstavati u pozitivnom smjeru.

Jedne ljetne večeri sasvim slučajno na rivi sretosmo sestru tog uznika. Nakon uobičajenog pozdrava spontano smo sjeli za stol jednog makarskog restorana.

Činilo se, u prvi mah, da se nas četvoro baš i ne poznajemo, jer u međuvremenu desio se rat i ostavio biljeg koji nas je sve stubokom promijenio. No kad smo se po nekakvom uljudbenom redu upoznali činilo se da smo toliko bliski

Nakon tog prepoznavanja za stolom i oduševljenja činjenicom da nam je Bog susreo putove, uslijedio je još jedan nezaboravan dojam koji spada u područje biseru koji se ne zaboravljuju, koji nas u trenutcima krize podsjeti na vlastitu vrijednost i važnost nekomu do koga nam je stalo. Ona nam tada reče da je od supruga dobila izričite smjernice ili zadaću da obvezatno iskoristi dolazak u Dalmaciju za posjetu mojoj obitelji.

Nije znala kako i gdje bi nas tražila i gotovo joj je bilo neugodno krenuti u potragu za nama, a tek kako bi nastupila, jer nije mogla znati kakav bi taj posjet mogao biti, budući da se nikad

su se obitelji zbližile i na obostrano zadovoljstvo koristimo svaku priliku za susrete.

S vremenama na vrijeme, naiđu problemi, kao i u svakoj obitelji koja teži nositi križ. Tada je uobičajeno da se telefonom susretнемo i podijelimo brigu, težnju, čežnju, ali i radost.

Dijeljenjem brige, ona se umanjuje na pola, a dijeljenjem radosti dobivamo dvostruko.

Obitelj koju sam sada podijelio s vama, uvelike je utjecala na konačno formiranje našeg pristupa životu, vjeri i ljubavi prema križu koji se ne odbacuje ni onda kad se osjetimo napuštenima.

Nakon desetak godina usporenog sudskog procesa, po pravo-

PRIJATELJSTVO

U nakani da pismima pohodim utamničenog Isusa, osjetio sam veličinu i vrijednost ljudske topline te rast ljubavi koja me je posljedično dotakla i učinila zrelijim

**J. Branimir
Kovačević**

i već gotovo da živimo zajedničke trenutke duže vrijeme.

Zašto?

Moja supruga, komunikativna i elokventna, u trenu se vrlo prisno uklopila u temu započetu za stolom. Moja stara prijateljica, sestra utamničenog mi prijatelja, prenijela nam je iz prve ruke vijesti o svom bratu. A tko je bila četvrta osoba?

Bila je to supruga utamničenog i gotovo da je o nama znala više nego i mi sami, jer je prilikom posjeta u Haagu s njim čitala pisma koja sam mu pisao. Iskreno me je radovalo da im ta pisma toliko znače i da ih u rijetkim trenutcima zajedničkog druženja čitaju.

nismo sreli?

Tada je ostvaren naš prvi kontakt i rodilo se iznimno prijateljstvo između moje supruge i nje, što mi je jednako važno kao i moj kontakt s hrvatskim vitezom u dalekoj i studenoj tuđini.

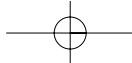
Kako sam pišući tom čovjeku osuđenom na zaborav, želio predočiti što više prilika koje nas okružuju i držati ga prisutnim ovdje i dati mu do znanja da nije niti zaboravljen niti zapušten, kroz pisma se spominjalo puno osobnog proživljavanja. Njegova supruga Venera je tako kroz višegodišnja čitanja stekla uvid i osjećala se dijelom ovog našeg koncepta proširene obitelji. Naše

moćnoj drugostupanjskoj presudi naš je prijatelj osuđen na 25 godina zatvora, makar ga se ničim izravno ne tereti. Ali eto, Bog zna zašto je dopustio ovakav rasplet i samo On zna za koje je dobro to potrebno, pa što drugo preostaje nego prihvati pripravljeni križ?

Njegova je alternativa odbacivanje križa i nagodba sa sudom, priznajući se krivim za nešto što nije imalo veze s njim?

Ali eto, ta alternativa nije mu bila prihvatljiva i spreman je nositi križ do kraja!

Iskreno govoreći, ja slabi čovjek svoga sina ne bih dopustio razapeti, ali tko sam ja da se drznem promišljati Božanski, zato jedino

što mogu, je da i sam prigrlim križ.

I po primjeru ovog čovjeka, težim mirno i dostojanstveno ići dalje, makar je to bol i trpljenje.

Stupanjem na snagu pravomoćne presude, stekli su se uvjeti za odlazak iz Haaga i naš je prijatelj premješten u Austriju. U Gracu je zatvor vrlo znakovite adrese 'Hergotzwiesgasse' (Ulica Gospodina Boga), što njemu pričinjava veliku radost i tumači to kao slijed Božje providnosti koja ga ne zapostavlja.

No to je zatvor vrlo oštih kriterija i ograničenja. Kontakti su mu svedeni na minimum, a tako i telefonski pozivi. Kad mu supruga dode u posjet, može ga tek kroz staklo vidjeti i preko telefonske slušalice čuti.

Okorjeli kriminalci i manjkalni zločinci sada su mu bližnji, ali on i to koristi, pronoseći svjetlo među njima. Opet se oko njega

krunica moli, a on tumači da je Isus došao upravo poradi njih koji su tu. Tumači im da njihov grijeh nije toliki da ga Isus nije već otkupio, te da se i oni mogu obratiti i započeti novi život.

Jedan mladi musliman ga je pitao može li i on pristupiti k njima. Odgovorio mu je da Isus nije trpio poradi bezgrješnih nego je došao upravo poradi njih, posrnulih.

U tom zatvoru je poželjna radna aktivnost, te se naš prijatelj odmah prijavio za rad u praonici rublja. Vrlo dobro se uklopio i omiljen je. Dakako da u takvoj sredini ima i patoloških likova koji bi mu s užitkom napravili зло, ali zato postoje skupine koje se organiziraju poradi osobne zaštite. Trenutačno uživa zaštitu 'zemljaka', monumentalnog mesara iz Splita, koji je u kontaktiranju s njim progledao novim očima.

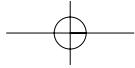
Sredinom ljeta prošle godine,

sam sam se našao u sličnim okolnostima, ne baš tako drastičnim, ali boravak u bolnici mi je bio nešto što nisam planirao i radije bih bio doma u obitelji. Prvo što sam sebi posvijestio je neusporedivo teži križ moga prijatelja. Nisam sebi dao ni pomicljati o čežnji prema obitelji. Dao sam si zadaću što više komunicirati s osobljem i biti im na usluzi, pogotovo pri serviranju ručka i pospremanju trpezarije. S bolesnicima sam razgovarao i kad mi nije bilo do priče. Znam da svatko treba prijateljsku dimenziju i komunikaciju. Nizašto se ne bih odrekao iskustva kad sam, bolesnika prikovana za krevet nahranio, ili kad sam ga čačkalicom oslobođio nevolje nakon objeda...

Tako se tih dvadesetak dana pretvorilo u prekrasno sjećanje, makar se činilo da će mi biti kao robija.

J. Branimir Kovačević

Ilustracija:
Mondrian;
»Crveno drvo«,
1910.

EKONOMIJA

**Domagoj
Sajter**

Svaka odrasla osoba, počevši od studenata, ima barem jedan račun otvoren u banci. On nam je nužan kako bismo mogli izvršavati transfere novca – primati plaću (ili kakva druga primanja), podmirivati dugove, itd. Svim našim računima banke upravljaju informatičkim sustavima – računalima, bez obzira koristimo li mi uopće računalo, i imamo li mi povjerenja u njihovu sigurnost. Banke svoje informatičke sustave koriste prije svega zato što im snižavaju troškove poslovanja, koje ionako plaćamo mi – njihovi klijenti (kroz raznovrsne kamate, naknade, provizije, i sl.), što znači da su i naši troškovi u konačnici niži ako se koriste ovakvi informatički sustavi.

Svi su bankomati i sve poslovne banake međusobno umreženi, a već par godina i mi, građani, samostalno možemo pristupati toj mreži. Naime, naše računalo može se putem Interneta spojiti na interni informatički sustav banke. Dakle, bez obzira »vjerujemo« li mi ili ne u sigurnost Interneta kao medija putem kojeg možemo vršiti plaćanja, banke su nas u tome već pretekle uloživši velik napor za stvaranje sigurnog okruženja za plaćanje u virtualnom prostoru.

Jasno, sav trud oko stvaranja sigurnog ambijenta poslovanja na

*Prije nego
izaberimo
jednu od inter-
netskih banaka
pogledajmo
ponudu svih
banaka.*

INTERNET bankarstvo

Internetu banke nisu uložile da bismo mi – njihovi klijenti, bili sigurniji i imali povjerenje u Internet, nego zato što upravo banke mogu imati puno više štete nego mi od eventualnih krađa, malverzacija, i Internet-prijevara, jer banke svakodnevno posluju s milijunskim iznosima.

Osim toga, valja imati na umu da veliki 'igraci' (banke i velika poduzeća) već koriste Internet za svoja plaćanja, a oni bi mogli ondje izgubiti puno, puno više nego mi, tzv. 'mali' građani. Ako oni vjeruju Internetu, zašto ne bismo i mi?

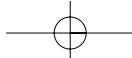
Koji su preduvjeti za korištenje Internet bankarstva? Potrebno je

imati računalo spojeno na Internet (to može biti i najsporiji tip veze), i aktivirati ovu uslugu u vlastitoj banci. Savjetuje se također, da se za Internet preglednik umjesto Microsoftovog Internet Explorera koristi Mozilla Firefox, koji se smatra sigurnijim. Firefox besplatno možete "skinuti" sa ove stranice: <http://www.mozilla-europe.org/en/products/firefox>.

Cjenik aktivacije, te mjesечne naknade u pojedinim većim bankama u Hrvatskoj možete vidjeti u tablici (svaka banka ima više vrsta usluga Internet bankarstva, a 'osnovni model' odnosi se na početnu, osnovnu vrstu usluge):

BANKA	MJESEČNA NAKNADA (osnovni model)	CIJENA AKTIVACIJE INTERNET BANKARSTVA (osnovni model)
ERSTE	5 kn	besplatno
PBZ	4 kn	besplatno
RAIFFEISEN	bez naknade	besplatno
SPLITSKA	2 kn	besplatno
ZAGREBAČKA	10 kn	besplatno

BANKA	NAKNADE ZA PLAĆANJA
ERSTE	0,25% od iznosa računa, min 1 kn, max. 20 kn
PBZ	0,25% od iznosa računa, min 1 kn, max. 20 kn
RAIFFEISEN	0,35% od iznosa računa, min 2 kn, max. 50 kn
SPLITSKA	0,20% od iznosa računa, min 1 kn, max. 20 kn
ZAGREBAČKA	1 kn po računu

SVJETSKI DAN MIRA

Ali, zašto bismo uopće koristili Internet bankarstvo? Dva su temeljna razloga: cijena, i komfor.

Plaćanje računa putem Internet bankarstva često je jeftinije nego da te iste račune plaćamo u FINI, ili pošti. Sva plaćanja na račune unutar iste banke su besplatna (bez naknade), a cijene plaćanja na račune izvan vlastite banke možete vidjeti u tablici (dolje)

No, često je presudan ovaj drugi razlog: komfor. Naime, ako se odlučite korištenje Internet bankarstva, tada odlasci u grad, čekanje u prometnim gužvama, traženje i plaćanje parkinga, i čekanje u redu za plaćanje na šalteru postaju prošlost. Također, iz udobnosti vlastitog doma možete provjeriti stanje na vašem računu, npr. je li 'sjela' plaća. Ako se tijekom vikenda, ili nakon radnog vremena sjetite kako ste nešto zaboravili platiti: Internet je uvijek otvoren – račune možete podmiriti u bilo koje vrijeme, pa i u pidžami. Uz to, možete prebaciti novac s računa jednog ukućana (koji trenutno ima sredstava) na račun drugog ukućana (koji je trenutno u potrebi) bez odlaska na bankomat i podizanja gotovine.

Nakon što se udomaćite u Internet poslovanju s virtualnim novcem, a ako osim toga još i često plaćate karticom, preostaje vam na kraju samo još jedan oprez: nemojte zaboraviti imati nešto gotovog novca u novčaniku. Inače možete doći u situaciju da iznenada trebate nešto platiti, a uopće kod sebe nemate gotovine, što se autoru ovih redaka često zna dogoditi...

Domagoj Sajter

Na početku nove godine želim uputiti svoje žarke želje za mirom, kao i toplu poruku nade muškarcima i ženama čitavoga svijeta. Činim to predlažući za zajedničko promišljanje temu koja mi je osobito na srcu: Obitelj čovječanstva - zajednica mira (...)

transcendentnoj baštini vrednotu, no istodobno nije nevažno, s druge strane, mudro upravljanje kako materijalnim dobrima tako i odnosima među osobama. Nedostatak toga čimbenika kao posljedicu ima smanjenje međusobnoga povjerenja zbog nesigurnosti koje prijete budućnosti obiteljske jezgre.

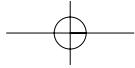

OBITELJ, ljudska zajednica i gospodarstvo

Bitan uvjet mira u pojedinih obiteljima sastoji se u tome da su one izgrađene na čvrstom temelju zajedničkih duhovnih i etičkih vrednota. Potrebno je, međutim, dodati da obitelj doista doživljava mir kad nikome ne nedostaje ono neophodno, a obiteljskom baštinom - plodom rada pojedinih njezinih članova, štednje drugih i suradničkog djelovanja sviju - dobro se upravlja u solidarnosti, bez pretjerivanja i rastrošnosti. Za obiteljski je mir, dakle, s jedne strane potrebna otvorenost

Slično razmišljanje vrijedi i za onu drugu veliku obitelj koju čini čovječanstvo u cjelini. I obitelji čovječanstva, danas dodatno ujedinjenoj zbog fenomena globalizacije, potrebno je, osim temelja sastavljenog od zajedničkih vrednota, gospodarstvo koje će doista odgovoriti na potrebe općega dobra u planetarnim dimenzijama.

(Iz poruke pape Benedikta XVI. za proslavu Svjetskog dana mira 1. siječnja 2008.)

SVJEDOČANSTVO

ŽIVOT nije film

Ili kako se obitelj Mihanović suočava sa životnim poteškoćama

Imajući na umu da se iskustva, bez obzira koje vrste, ucepljuju u naše poimanje života, i svih drugih dvojbi koje iz toga proizlaze, uputno je osluhnuti riječ svoga bližnjeg. Često je to vrijedan biser u riznici našeg blaga, koje crv ne rastače.

Anka i Darko Mihanović s njihova dva sina i dvije mlađe djevojčice žive u Splitu. Kažu da su u susretu s Pokretom fokolara prije više od osamnaest godina otkrili jednu novu ljubav, da su i prije drugima nastojali činiti dobro, ali to je bilo više refleksno. Upoznavajući duhovnost jedinstva otkrivali su kako svaki čin može biti učinjen iz ljubavi prema Bogu. »Pronašli smo putokaz kako živjeti u jedinstvu s Bogom i s ljudima i život u ljubavi postajao je neprestano darivanje, ali i primanje te ljubavi«, kaže Anka.

Svojstveno skromnim i pristojnim, rekao bih dozrjelim osobama, je nenapadna komunikacija. Darko nastavlja njihovu priču: »Dugo godina sam radio u trgovackoj struci društvenog sektora, a onda sam prije petnaestak godina otišao u privatnike. Otvorili smo dućan prehrambene robe i sve svoje napore usmjerili u rad tog dućana. Javljalaa se i misao o proširenju posla, ali u tom razmišljanju i zanosu dogodilo se nešto sasvim drugo. Liječnik mi je dijagnosticirao tumor na hipofizi. Bio je to šok za mene i moju obitelj. Nisam znao što uraditi. Sabrao sam se i shvatio da sve moram povjeriti Isusu i zaista sam rekao: 'Isuse, tebi prepuštam moju bol'. Godine 1997. otišao sam na prvu operaciju koja je protekla u redu i mislio sam da je time sve gotovo.«

Kako se u to vrijeme Darkovih osobnih dvojbi i previranja snalaže ostali članovi obiteljske cjeline koji se suočavaju s drastičnim promjenama i neizvjesnošću, pripovijeda nam Anka:

»Naša djeca su bila relativno mala. Ante je imao 13 godina, Petar 11, Lucija 4,5 a Magdalena godinu dana. U tim danima dok Darka i mene nije bilo doma, sve

je išlo poprilično dobro. Dječaci su postali pravi mali ljudi, a Isus nije dopustio da budem sama niti tih dana. Njegovu ljubav osjećali smo na mnoge načine i u obitelji kod koje sam stanovaala, jer je operacija bila u drugom gradu.«

Ali život nije film koji ima jednostavnu poruku. Kako se osjećamo kad ponovno imamo isti problem i opet smo na početku, opet će Anka: »Nakon godinu dana snimke su pokazale da se tumor vratio, ali ovog puta je bio na nepristupačnom mjestu, pa smo do novog zahvata morali čekati 4-5 godina da tumor naraste. U trenucima neizvjesnosti nismo bili sami i osjećali smo Isusovu prisutnost. On nam je uvijek davao sna-

**J. Branimir
Kovačević**

gu da se suočimo sa svim teškoćama vezanima uz novu operaciju, neprestane kontrole, pretrage itd. Nadolazila su i pitanja, zabrinutosti, ali svjetlo i snagu nalazila sam u nastojanju da dobro uronim u sadašnji trenutak, kako već nekoliko godina vježbamo u Djelu Marijinu.

Prije dvije godine Darko je ponovno operiran. »Prije ulaska u bolnicu rekao sam: 'Isuse, za tebe!' Bilo je puno prilika da to i posvjeđočim. Na krevetu do mene bio je jedan starac u dosta teškom stanju i nije imao ništa od odjeće. Dio svoje odjeće dao sam sestri da ga odjene, a ona mi je iznenadeno odvratila: 'Zar ćete dati svoju odjeću, tko će vam to vratiti?'

Odgovorio sam da je to moj brat u Kristu, a ona je rekla da tako nešto još nikad nije doživjela. Sa mnom u sobi je bio i čovjek u kojem sam prepoznao lice Napuštenog Isusa i s njim pričao do kasno u noć. Na odlasku mi je rekao da nije vjerovao kako još ima dobrih ljudi. U bolnici uvijek ima prilika za puno malih čina ljubavi kao što je: nepokretnim bolesnicima dati jesti, pripremiti, pomoći u presvlačenju. Kad sam nastojao ljubiti bez zadrške, dobivao sam mir.

U jednoj viziti sestra i dežurni liječnik su primijetili da zračim nečim neobičnim, kako su rekli. Osjećao sam da moram posvjeđočiti, jer sam i ja to besplatno primio. 'To je ljubav Kristova', rekao sam.«

Koliko su novonastale prilike utjecale na gibanja u njihovim životima, je li to bila tek epizoda nakon koje slijedi povratak na utabanu, stazu ili nešto drugo, rekla nam je Anka:

»Radila sam dvadeset godina u poduzeću. Razgovarajući u obitelji shvatili smo da uz sve obveze, posebice prema djeci, u novonastaloj situaciji takav tempo ne mogu izdržati. Napustila sam taj

posao jer smo razumjeli da nije najvažnija sigurnost koju mi je on donosio. Važna i značajna je bila moja redovita mjeseca plaća, ali je bilo još važnije održati uzajamu ljubav među nama. Tako sada pomažem u našem dućanu. Nama malim trgovcima teško je opstati na tržištu. Ali Isus uvijek nađe neko rješenje, ponekad i u bezizlaznim situacijama.

Nedavno smo uspjeli iznajmiti kombi i tako pokriti trošak najma dućana i struje. Mnogi nam se kupci obraćaju za pomoći i premda bismo željeli svima izići u susret, to je nemoguće. No primijetili smo da ako prepoznamo Isusa u njima, uspijevamo im i pomoći.

Ponekad to znači dati im robu na dug, ili samo slušati njihove probleme, ili ih posavjetovati. Shvatili smo kako riječi Evandželja mogu osvijetliti svaki trenutak dana. Evandeoska misao 'Dajte i dat će vam se' koju nam je Chiara predložila za misao vodilju naše obitelji upozorava nas na potrebe drugih.«

Na pitanje je li to sada sve glatko ili im pak noseći svoj križ uz brdo, poneki kamen i zapne, priznaju da znaju i posustati u tom nastojanju, te dodaju: »Ali vidimo da to nije toliko važno, važno je znati uvijek početi iz početka. Od velike nam je pomoći i redovito susretanje s volonterkama¹ i volonterima u našim nukleima, gdje razmjenjujemo naša iskustva i rastemo u zajedništvu.

Darko dodaje kako osjećaju da njihovo nastojanje življenja po Evandželju treba biti vidljivo i u župskoj zajednici, pa kad god su u mogućnosti daju doprinos zbiranjima u župi pomažući u pripremi blagdanskih slavlja, čišćenju i uređenju crkve.

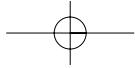
Žele i dalje živjeti obiteljski život pun ljubavi i zajedništva, a u tome ih slijede i njihova djeca.

J. Branimir Kovačević

¹ Božji dragovoljci, vidi Novi svijet br. 11/2007., str. 26.

Na stranici lijevo:
Anka i Darko Mihanović sa dvoje od svoje četvoro djece
Dolje: Darko u prodavaonici prehrambene robe s kojom su započeli prije petnaestak godina

RAZGOVORI

OBITELJSKA PSIHOLOGIJA

ODGAJATI za zalaganje

Suvremeno nas društvo pokušava omamiti. Mnogi čine sve kako bi izbjegli bol, kako bi došli do preporuke za radno mjesto za koje nisu sposobljeni, opredjeljuju se za doping kako bi bez muke došli do uspjeha, žive u površnim odnosima zbog straha pred obvezama, upoznavanjem i ranjavanjem. Kako pružiti pravi odgovor takvom načinu poimanja stvarnosti? Ne bih željela da moje dijete raste s takvim idejama. Kako ga mogu odgojiti da se ne boji obveza i odgovornosti?

Sara

Zahvaljujem vam na ovako lijepom, vječnom pitanju – koje danas ponavljajuše muči roditelje. Živimo u društvu sklonom riješiti se svih obveza i obezvrijediti sve

etičke kvalitete civilnog života. Papa nas među prvima upozorava na etički relativizam koji pokušava nametnuti lagodan suživot i potisnuti svaki altruizam.

Kako bih odgovorila na vaše pitanje, poslužit ću se, između ostalog, i odgovorima nekolicine mladih kojima sam postavila isto pitanje. Prema njihovu je mišljenju primjer roditelja najprirodniji put odgajanja za obveze i odgovornost. Ali ne samo to. Priznali su da im je puno pomoglo kad su ih roditelji uključili u odlučivanje o svakodnevnim obiteljskim stvarima, bilo da je riječ o etičkim izborima, prihvaćanju najslabijih (starog djeda i bake, primjerice), gostoljubivosti (primjerice prema susjedima), pomoći (volonterstvu izvan kuće, kućnim obvezama). Sve to djeci omogućuje da upo-

trijebe svoje talente i materijalna dobra, čak i u svakidašnjim malim iskustvima upoznavanja svijeta i posla.

Dakle, uz primjer roditelja vrlo je važno uključiti djecu, učiniti ih sudionicicima cijelokupnog života.

To je u potpunoj suprotnosti s uvriježenom sklonosću da se djeci oduzme svaka mogućnost potvrđivanja samostalnosti, oduševljenja i kreativnosti – što su obilježja njihove dobi. Obasipati ih predmetima i stvarima apsurdnost je suvremenog odgoja – samo im se uskraćuje mogućnost dokazivanja.

Mislimo da takav način odgoja predstavlja veliku opasnost za mentalno zdravlje najmlađih. U mladim se sve češće opaža strah od budućnosti, od vremena u kojemu će odrasti – jer im je prerano narušeno povjerenje u sebe same i u druge. Posljedica je to straha od razotkrivanja i upoznavanja o kojemu ste govorili u svojem pismu.

Tko će se spasiti? Djeca koja su naučila ići protiv struje, oni koji su odgojeni odgovorno prihvataći obveze i koji su sigurni da su voljeni. Stoga se isplati boriti protiv lažne sreće zbog olako stečenog bogatstva – jer se tako borimo i protiv psihološke nestabilnosti koja bi se mogla pojaviti. I na kraju, željela bih podsjetiti da je jedna od najpotrebnijih kvaliteta djeteta u rastu sposobnost samoocjenvivanja u ostvarivanju nekoga životnog projekta. Kvaliteta koju roditelji mogu poticati usmjeravajući ih da s vremenom na vrijeme preispitaju svoje izbore i odluke uz razgovor i slušanje.

M. T. Petrillo

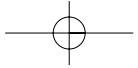
Časopisi koji kruže u obiteljima, kod frizera i u različitim čekaonicama, često pišu o erosu, seksualnosti i životu parova kao o nečem vrlo »jeftinom«. Ponekad u njima možemo pronaći vrlo primamljive, ali i vrlo loše psihološke testove za ispitivanje erotskog života. Kako se možemo obraniti od svega toga?

Anamarija

Upisao sam se na Filozofski fakultet. Sretan sam i s nestripljenjem iščekujem što će mi donijeti to novo životno razdoblje. Veselim se novim prijateljima i novim spoznajama. Istodobno se već sada brinem zbog ispita. Zbog plasljivosti sam se u srednjoj školi više puta osramotio na ispitima i nisam uspio pokazati svoje pravo znanje. A sada me očekuju brojni ispiti. Kako bih pomogao sam sebi?

Emanuel

I ja sam prvi ispit na fakultetu položio nakon neprospavane noći i upornog i neprekidnog samouveravanja da je riječ o jednostavnoj stvari. Kad sam se napokon našao pred profesorom, bio sam uzrujan i potpuno zbumen – tako da na njegovo prvo, »teško«, pitanje kako se zovem – nisam znao odgovoriti i od srama sam gotovo

OBITELJ

IZMJERI svoju spolnu privlačnost

Nedavno sam imao priliku prelistati jedan takav časopis s vrlo simpatičnom i lijepom naslovnicom. U njemu se moglo pronaći svašta: od Izmjeri svoju spolnu privlačnost do Sto savjeta za zavođenje žrtve; od Vjeran ili vjetrogonja do Eros za stolom i sl. Sve to, nažalost, sve češće možemo pronaći i u dnevnom tisku. Na pisma čitatelja o ljubavnim problemima novinar odgovara ističući osobne životne svjetonazore, umjesto znanstvene činjenice. Ponekad odgovaraju pozнате ličnosti, filmske ili sportske zvijezde. Vjernost, dosljednost, spolnost i sl. predstavljaju se čitateljima poput laganih, banalnih igrica, iskrivljujući im pravo značenje, a zapravo je riječ o stvarnostima koje valja dobro i kor-

jenito živjeti ako ne želimo izazvati duboke egzistencijalne drame.

Kako se možemo obraniti i zaustaviti ovo tržište robe, prividno povezane s našom srećom?

Najdjelotvornije je riječu i djelima svjedočiti da je ljubav muškarca i žene nešto čarobno – sa svim svojim obilježjima – ako se živi u darivanju, a ne uzimanju sebi.

Nadalje, bilo bi dobro ne kupovati takav tisak i predložiti djeci drukčiju privlačnu literaturu dubokih sadržaja (nažalost, još uvijek je premalo takveli). Vrlo je važno kulturno se informirati i oblikovati – kako bismo mnogima mogli otkriti koliko je ljepša spolnost protkana ljubavi i koliko više zadovoljstva pruža.

K tomu, od nas se zahtijeva još

jedan napor. Moramo pomoći novim naraštajima da otkriju svoje osjećaje, svoje nove potrebe u traženju autentičnosti – kako bismo im pomogli u sebi pronaći odgovore i osjetiti pravu slobodu. Spolnost shvaćena kao potrošni materijal nijeće takvu slobodu i teži nametnuti i ostvariti uvijek nove potrebe. Na koncu, mnogi proizvodi suvremenog društva podliježu točno određenim zakonima tržišta i zadaća im je jedino puniti džepove rijetkih bogataša. Potvrđuje to i izjava jednog glumca koju sam nedavno čuo: čovjek koji ne nosi nakit nije pravi čovjek. Ne krije li se upravo neki poznati proizvođač nakita iza te besmislene izjave?

M. R. Scotto

MLADI

STRAH od ispita

pobjegao. Plašljivost je odigrala veliku ulogu u toj situaciji, ali nije bilo samo to. Shvatio sam da sam preuveličao vrijednost tog trenutka, kao da on odlučuje o čitavom mojem životu. Razmišljajući o danima koji su prethodili ispitu, postao sam svjestan brojnih okolnosti koje su jedan običan ispit na fakultetu poistovjetile s nekim sudbonosnim događajima čovjekova života. S druge strane, bio sam svjestan da ga moram položiti jer nisam sebi mogao dopustiti dugotrajno studiranje te da ga moram uspješno položiti jer su to svi od mene

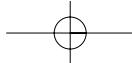

života, pa smo stoga dužni živjeti ga i ostvariti u ljubavi.

Nakon toga, pokušao sam ići na ispite pripremajući se, ponajprije, dobro, a zatim, posvećujući se svima onima s kojima bih se susreo: prijateljima koji su poput mene čekali na red, profesoru koji me ispitivao i drugim članovima komisije... i primijetio sam da postajem sve smirenijim i pribranijim te da uspijevam dati sve od sebe. Otkrio sam da nam u svladavanju sramežljivosti i polaganju ispita najviše pomaže znanje prolazanja iz nas samih i usmjeravanje prema drugima. Zato ti želim sve najbolje u novoj životnoj pustolovini, samo hrabro!

F. Chatel

očekivali. Sve mi je to pomoglo da shvatim kako svaku stvar treba dobro učiniti, pa tako i ispit, ali da se moj život ne može svesti samo na njega. Život je neizmjerno veći i vrjedniji. Bog – ljubav tvorac je

PSIHOLOG

Sa zanimanjem sam pročitao vaš članak o pozitivnoj ovisnosti. Molio bих вас да изнесете и неки osobni dojam o negativnoj ovisnosti, poput alkohola, droge i sl. Koji duboki razlozi uvjetuju te nezdrave navike?

Mario

Jednom sam zgodom naletio na pismo poznatoga švicarskog psihoterapeuta Carla Gustava Junga Billu Wilsonu, suosnivaču udruge Anonimnih alkoholičara. Govoreći o bivšem pacijentu, Jung piše: »Nezasitna želja za alkoholom bila je istovjetna, samo na nižoj razini, duhovnoj žedi za potpunošću za kojom teži ljudsko biće, ili, da se poslužim srednjovjekovnim rječnikom, za jedinstvom s Bogom«. Razgovarao sam s mnogim nekadašnjim pacijentima alkoholičari-ma, narkomanima i sl., i svi su mi potvrdili da se bit svega skriva u toj težnji. Težnja za savršenošću ili za jedinstvom s Bogom prožima čitav ljudski život, samo što je bila pogrešno tumačena i iskoristavana, ponekad je čak bila po život opasna. I tako se iza njihove negativne ovisnosti skriva želja za potpunošću, želja za unutarnjem osvarenjem koje nisu znali kako postići. Mnogi su mi bivši alkoholičari i narkomani priznali da su bili sanjari, osjetljivi na ljepote stvari u životu, pravi i istinski idealisti koji su ostali vječni adolescenti, nesposobni preuzeti odgovornosti karakteristične za odrasla čovjeka. Do ozdravljenja je došlo u trenutku kad su, uz fizičke, psihičke i socijalne probleme, prihvatali i počeli rješavati i one duhovne.

Da nije slučajan uspjeh Anonimnih alkoholičara i brojnih sličnih udruga, svjedoči snaga duhovne dimenzije u razumijevanju i liječenju negativnih ovisnosti. Terapija »Dvanaest koraka« naziva bolešću duše iskustvo svih onih koji su pogodjeni bilo kakvom negativnom ovisnošću.

NEGATIVNA ovisnost

Kad se dotakne dno, kada dođe vrijeme da nam je dosta vlastita destruktivnoga i samouništavajućeg ponašanja, znači da je nastupio duhovni krah. Stoga ova udruga nudi program koji njezinim članovima ne omogućuje samo da zaustave nezdrave navike već i da liječe bolest duše. Postupno, dok se pojedinci uče prvim koracima (uz pomoć zajednice liječenih pojedinaca), počinju se kretati i usmjeravati prema duhovnoj osobi. Praznina se postupno puni, a žudnja smiruje. U svojem pismu, upućenom Billu Wilsonu, Jung piše: »Na latin-

negativne ovisnosti, primjerice, na drogu. Evo jedne istinite priče iz Indije.

Neki ovisnik o drogama jednoga se dana uputio poznatom učitelju zamoliti ga za pomoć. Sljedećega dana mudri je učitelj čovjeku dao vagu, komad krede i naputke kojima bi se postupno trebao odviknuti od droge. Rekao mu je da svakog popodneva izvaže kredu i da može uzeti toliku količinu droge. Uz to mu je zapovjedio: »Prije nego li položiš kredu na vagu, moraš na ploču napisati ime Božje«. Čovjek je vjerno slijedio učiteljeve naputke.

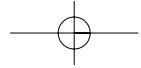

arhiv CN

skom se alkohol kaže spiritus. A to znači da se ista riječ rabi za najuzvišeniji vjerski doživljaj i za najpodmukliji otrov. Znači da je učinkovita formulacija: »spiritus contra spiritum«. Božanski duh liječi razorenost alkoholom ili »spiritom«. Ta formula osobito potiče razvitak duhovnosti kao protuotrova za alkoholizam, ali može biti primijenjena i na druge

Svaki put kad bi ispisao ime Božje, kreda se trošila i postajala sve lakšom – sve dok se jednoga dana nije potpuno istrošila. Dotada je i želja za drogom nestala i ovisnik se toliko usredotočio na Boga da je svoju ovisnost o drogama pretvorio u opijenost božanskim.

P. Ionata

U PROLAZU

atlivNS.

VAŠ SAM DUŽNIK!

Kratak susret s novoimenovanim kardinalom hrvatskog podrijetla iz Argentine Estanislao Estebanom Karlicem

Početkom Pokreta fokolara smatra se 7. prosinca 1943., dan kada se Chiara Lubich posvetila Bogu. Baš kao i tada, u srcu Pokreta kroz čitavu njegovu povijest pa tako i danas, nalaze se osobe koje svoj život daruju Bogu, radikalno živeći zapovijed užajamne ljubavi, kako bi osigurali Isusovu prisutnost među njima¹ u fokolarima, malenim muškim ili ženskim zajednicama novoga stila, po uzoru na nazaretsku obitelj.

Na ovogodišnjem susretu u Castelgandolfu 8. prosinca 1600 fokolarinka ponovilo je ili po prvi put izgovorilo svoje DA Bogu. Upravo toga dana posjetio ih je novoimenovani kardinal hrvatskog podrijetla iz Argentine Estanislao Esteban Karlic, inače dugogodišnji prijatelj Pokreta fokolara. Tom prigodom uputio im je nekoliko snažnih misli, podijelivši s njima i svoje posljednje iskustvo:

"Ovdje se susrećem s Pokretom, ovdje vidim Crkvu. Danas

zahvaljujemo Bogu. Ako naš život ne počinje u Bogu, on ne postoji. I ako ne završava u Bogu, za koga postoji? S tim osjećajem izgovaramo naše DA. Prije svega, ja vam jako zahvaljujem. Dar kardinalata za mene je novo očitovanje ljubavi Božje, preko Crkve, za svijet. Vijest su mi javili s krajnjom jednostavnosću: 'Papa vas je proglašio kardinalom'. Bio sam ganut, nisam to vjerovao. Takva je milost: neočekivana, predivna, nadilazi sve naše računice. To je znak ljubavi Božje koja dolazi k nama i koja, prolazeći kroz nas, mora ići do kraja svijeta. I ne samo proći kroz nas, nego mora i nas ponijeti prema cijelome svijetu. Takva je ljubav. Mi smo dužnići svijeta. Svi ljudi su naši vjerovnici, ne zato što imaju pravo za sebe, nego zato što je Bog obećao nas. Božja obećanja su obećanja osoba. Štoviše, osobe njegova Sina. Šalje nam Sina, šalje nam svoga Duha i dolazi on, Otac. Takav je odnos Boga prema nama.

I kto ide do srca ljudi? Ne samo mi, nego sam Bog. Ima jedan predivan izraz Svetoga oca koji smo ponovili u Aparecidi²: 'Tko ne daje Boga, daje premalo!' Vi ste moji dužnici i dugujete mi Boga, a ja sam vaš dužnik i dugujem vam Boga. Danas je Marijin dan, ali je i Isusov dan. Na ovaj dan sigurni smo da će doista doći Isus jer je već došla Marija. Ovaj dan je stigao i preko jedne žene, Chiare! Zato zahvalimo Gospodinu što nam je poslao Isusa, što nam je poslao Mariju, a mislim da će Isusu i Mariji biti jako draga ako završimo ovako: Zahvalimo Bogu što nam je poslao Chiaru!"

Skupina fokolarinka iz Hrvatske u stanci je i osobno pozdravila kardinala Karlica koji je odmah rekao kako uvijek sa sobom nosi krunicu iz Međugorja. Htio im je reći i to da su Hrvati u Argentini jako poštovani jer su ljudi koji rade. "Ali vjeru treba uvijek njegovati", dodao je. Povjerio im je da ne voli kad mu kažu da je stranac jer se posvuda osjeća kod kuće. Upitali smo ga kada je došao u kontakt s Pokretom fokolara?

"Pedesetih godina preko oca Lombardi³ Poznajem Pokret prije svih vas, prije nego su se neke od vas i rodile. Smatram da mi je ono što Pokret kaže o ljubavi pomoglo u studiju moralne teologije. Kao što kaže sv. Augustin: Ako u krepostima nema ljubavi, one mogu postati krasni grijesi. Bez ljubavi kreposti mogu postati grijesi!

Zato ja mislim da je Pokret fokolara tako istinit. I zato treba puno trpjeti. Zato je radost tako čista."

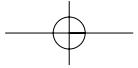
(dp)

¹ Usp. Mt 18, 20;

² V. konferencija latinskoameričkih i karipskih biskupa održana u Aparecidi u Brazilu, u svibnju 2007.

³ Riccardo Lombardi (1908.-1979.), talijanski isusovac, novinar, čuveni propovjednik, zvan Božji mikrofon.

**Kardinal
Estanislao Esteban
Karlic i fokolarine
iz Hrvatske na
susretu u
Castelgandolfu
8. prosinca 2007**

INTERVJU

Molim Vas da se predstavite našim čitateljima.

Najprije, hvala što mi pružate priliku da govorim za Novi svijet. Od 2001. godine sam na mjestu gradonačelnika. U veljači 2001. imali smo prijevremene izbore jer je došlo do krize vlasti. Moja politička opcija HSS tada je ovdje dobila relativnu većinu, ušli smo u koaliciju sa SDP-om, formirali gradsko poglavarstvo – gradsko vijeće i pokušali, da tako kažem, upravljati gradom. U ono vrijeme bilo je dosta teško, grad je imao velike dugove i kredite. U svibnju iste godine bili su redovni izbori. Na njima smo povećali razliku u našu korist i opet formirali gradsko poglavarstvo te 4 godine pokušali služiti našim ljudima u koaliciji HSS-SDP. Na zadnjim

*Na slici:
križevački
gradonačelnik
Branko Hrg*

NAJVEĆI USPJEH je zajedništvo

Križevački gradonačelnik Branko Hrg odvojio je vrijeme za ovaj razgovor usred predizborne kampanje, progovorivši o svome životu, radu i viđenju politike, kao i o odnosima s Pokretom fokolara

izborima 2005. nismo išli u koaliciju i dobili smo apsolutnu većinu. Od 19 vijećnika dobili smo 11 i mogli smo sami kreirati sastav poglavarstva, ali smo htjeli stvoriti jedno zajedništvo i svijest da moramo raditi zajedno. Zato smo pozvali u poglavarstvo sve stranke koje su ušle u gradsko vijeće. Svi su prihvatali suradnju osim SDP, dotadašnjeg koaliciskog partnera, koji je ostao u opoziciji sa samo 2 mandata.

Danas je u križevačkom gradskom poglavarstvu prisutan i HSLS i HDZ, a moja zamjenica je nezavisna, tako da mi kao većinska opcija nemamo većinu u gradskom poglavarstvu. Ali dobro je da je u gradskom vijeću jedan potpredsjednik vijeća iz HDZ-a, jedan iz HSU. Danas se odluke u gradskom vijeću grada Križevaca i u gradskom poglavarstvu skoro uvijek donose jednoglasno.

Po zanimanju ste odgojitelj. Što vas je potaklo da se uključite u politiku?

Vjerojatno je to neka životna crta, pokušaj da sam nešto napraviš i preuzmeš odgovornost. U politici sam od 1982. godine. Radio sam u mnogim udružama, posebno u Savezu izviđača Hrvatske, a bio sam angažiran i u ondašnjoj omladini. U više sam navrata bio član omladinskog predsjedništva u Križevcima, ali i odbornik u općinskom vijeću, a u dva mandata bio sam i predsjednik općinske organizacije omladine Križevci. Tamo negdje 1989./90. je rad s mladima zamrojer se reklo da što god je bilo ništa nije valjalo, pa je sve to satrto, što je svakako bilo pogrešno. 1992. godine jednostavno nisam mogao izdržati, iako sam ženi bio obećao

da se neću angažirati u politici. To je bilo vrijeme pretvorbi, pljačke i bahatosti, ružna slika u državi. Jednoga dana rekao sam supruzi: Ja više ne mogu, idem se negdje angažirati. Za ulazak u ovu novu politiku tada me motivirao naš narodni tribun Jože Pankretić. On me usmjerio u HSS, u taj narodnjački srednji smjer u politici, gdje sam i danas.

Koje je značenje imao rad u izviđačima za formiranje vaših stavova, ličnosti?

To je vrlo interesantno pitanje koje nikad sam nisam postavio. Izviđači su organizacija humanitarnog karaktera gdje je naglašeno međusobno pomaganje i zajedništvo, gdje se ne gleda na boju kože, na vjeroispovijest, jezik. Vjerojatno mi je ta organizacija dala veliki štih u mom političkom opredjeljenju i općenito u opredjeljenju, a da nisam toga bio ni svjestan.

Projicirali ste to kasnije u svoj rad...

Da, očito! Jer skauti inače njeguju zajedništvo, pomoći jedni drugima, dakle funkciranje u grupi, socijalizaciju – dali ste mi odgovor na pitanje.

Na susretu gradonačelnika Europe u Innsbrucku 2001. Chiara Lubich je rekla kako je političar pozvan ljubiti većom ljubavlju, ljubavlju koja omogućuje da se ostvare i razviju sve druge ljubavi: ljubav mladih koji zasivaju obitelj i trebaju stan, ljubav roditelja koji žele dobro odgojiti i školovati svoju djecu, itd. Kakvo je Vaše iskustvo u tom smislu?

Chiara Lubich je dala puno pametnih poruka koje imaju veliku težinu i moram reći da su životno ostvarive. I ja pokušavam dati sve od sebe da riješim probleme s kojima se ljudi sreću.

Nedavno sam izjavio da me više raduje kad pomognem nekom nemoćnom, mladom čovjeku ili djetetu, nego kada otvorimo neku veliku cestu. Jer često pomislim: Pa što to meni sve treba? Zašto da ja i moja obitelj budemo toliko izloženi. Onda opet mislim: Pa netko mora to raditi, idemo probati nešto napraviti, nešto promjeniti. U stvari to je taj zamašnjak, kotač koji drži. I ova Chiarina ideja-poruka zasigurno je izvanredna i ja umišljam sebi da pokušavam tako rješavati probleme i pomagati ljudima. Čovjek mora imati tu notu sociološkog-socijalnog razmišljanja. Mislim da je poruka izvanredna i ja bih vrlo rado da je mogu 100% konzumirati i tako raditi.

Koji su Vam prioriteti kao gradonačelniku? Što smatrate najvažnijim u Vašoj funkciji?

Ja uvek kažem da u prvi plan treba staviti čovjeka, da je čovjek mjerilo svega i da smo mi na ovim mjestima zato da bismo brinuli o

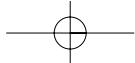
ljudima. Danas je na žalost sve to otislo u krivom pravcu i ljudi govore o cestama, mostovima, infrastrukturom, zgradama. U Hrvatskoj je posebno teška situacija u ruralnim područjima, na selu, ti su ljudi ugrožena vrsta, često prepušteni sami sebi. Mi smo zemlja koja se intenzivno razvija, ovdje divlja kapitalizam i gubi se sociološki moment. Često smo beskrupulozni prema ljudima i kad čovjek nema, onda velimo baš nas briga, sam si je kriv. Ne znam baš, vjerojatno dobrim dijelom da, ali mu treba svejedno pomoći. A pogotovo onima koji nisu ništa krivi a našli su se u teškoj situaciji.

Obično kažem da se sve svodi na obitelj. Ako je čovjek mjerilo svega, obitelj je temelj svega. A obitelj se može preslikati na grad, na općinu, na državu, na svijet. U obitelji se sve vrti oko najmladih, njima svi pomažemo da progovore, prohodaju, krenu u svijet. Oni koji su radno sposobni prehranjuju obitelj, a stari su svoj dio dali, ali ne smijemo ih zapostaviti. I njima treba lijepa riječ, pomoći,

*Razgovor
s koordinatorom
Sportmeeta
Paolom Crepazom
o zajedničkom
organiziranju
seminara za
sportske
djelatnike
19. siječnja 2008.
u gradiću Faro*

(Zanitiv NS)

NAJVEĆI USPJEH JE ZAJEDNIŠTVO

treba im dati značenje. Ajmo to postaviti za zadatok i onda smo sve riješili.

Što smatrate najvećim uspjehom u Vašem radu?

Vrlo teško pitanje! Mislim da je najveći uspjeh nešto što se ne može materijalno opisati. Najvećim uspjehom u stvari smatram stvaranje tog jednog križevačkog zajedništva, da naši ljudi u politici, koji su birani od građana, sjede zajedno za stolom bez obzira na stranačke boje i dogovaraju se o glavnim projektima za naš grad. Mi danas imamo jednu koncepciju, a vrlo brzo napraviti čemo i jedan program, strategiju višegodišnjeg plana razvoja grada u svim segmentima koja će biti jednoglasno usvojena u gradskom vijeću. Već smo neke dijelove pojedinačno utvrdili i mislim da ćemo to uspjeti napraviti kao jedan dokument. To će biti uspjeh.

Vi ste jedan od rijetkih gradonačelnika u svijetu koji u svom gradu imate gradić svjedočanstva Pokreta fokolara koji je središte Pokreta za jugoistočnu Europu. Kakvo to značenje ima za grad?

Počašćen sam što imam priliku biti jedan od tih rijetkih gradonačelnika jer mislim da je taj naš gradić Faro stvarno pravi svjetionik i da je Pokret fokolara sa svojom filozofijom i životnom ideologijom jedan odličan primjer kako treba postavljati stvari. Često znam slušati neke od programa Djela Marijina – Pokreta fokolara

i u principu tako i ja razmišljam. Jedan od primjera mi je ekonomija zajedništva, mislim da je izvanredna i da ima strašno dobru budućnost. Bilo bi divno da na taj način počne funkcionirati neka država jer mislim da bi se mogla puno brže razvijati i da bi ljudi normalnije živjeli. U ovih zadnjih 6-7 godina odnosi s Fokolarima u Križevcima su se uvelike promjenili, mislim da je Pokret u Križevcima sada nešto normalno, s čime se živi, za što svi znaju, a za nas to znači i puno više. Znači da se Križevci kao jedan mali gradić spominju u cijelom svijetu, da se o nama govorи i da ovdje dolaze ljudi iz cijelog svijeta, koji inače ne bi došli da nema tog gradića.

Da ne govorimo i o drugim

stvari je nedostajalo upravo to. Mi smo jedna dosta zatvorena, samodopadna i konzervativna sredina. Što se tiče ovoga konzervativnog dijela, tu mi nije previše žao, al mi je žao što se nismo otvarali vani više, što se nije prije za nas znalo, što nisu ovdje dolazili ljudi sa strane da malo razbiju tu domaću paučinu i da se pokaže da ima raznih ljudi koji imaju raznih ideja i da nismo baš mi ti najzgodniji, najljepši i najpametniji na cijelom svijetu. Mislim da upravo gradić Faro doprinosi tome, jer i sam dolazak velikog broja ljudi preko Pokreta fokolara u Križevce i njihovo nastanjivanje ovdje donijelo je jednu novu vrijednost ovome gradu. Ja vjerujem da će toga u budućnosti biti još i više.

Kako ocjenjujete suradnju s Pokretom fokolara i što bi se još moglo učiniti?

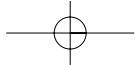
To je meni teško govoriti, to treba pitati Pokret fokolara. Ja mislim da s moje strane nema nikakvih zapreka za bilo koju vrstu suradnje i da aktivnosti Fokolara nikad nisu naišle na crveno svjetlo u gradu. Ako je to to, onda je suradnja dobra. S druge strane, mislim da se i sam Pokret foko-

lara više otvorio prema gradu i da se ta lagana simbioza na neki način stvara. Najviše se može napraviti preko najmlađih, pa mislim da je dječji vrtić Zraka sunca bio taj embrio koji je otvorio oči ljudima u ovom kraju i gdje je Pokret fokolara jednostavno postao sastavni dio života.

Dina Perkov

Susret na temu obitelji u gradiću Faro travnja 2005. okupio je vrhunske hrvatske stručnjake za ovo područje

UKRATKO

POVIJESNI PRIKAZ

Pokreta fokolara / 2

Otvara se ekumenska stranica Pokreta

1961. – U Europi podijeljeno na političke i vjerske blokove otvara se ekumenska stranica Pokreta kada Chiara Lubich u Darmstadtu (Njemačka) susreće nekoliko luteranskih pastora koji žele upoznati iskustvo otkrića Evanđelja življeno u Pokretu. Narednih godina duhovnost jedinstva proširit će se među kršćane luterane, anglikance, reformirane, pravoslavne, do danas u preko 350 kršćanskih Crkava i zajednica, doprinoseći padanju predrasuda i ponovnom otkriću baštine zajedničke vjere. Doživljava se duhovno jedinstvo u Kristu u svakodnevnom životu, te tako nastaje dijalog naroda, kvasac za puno vidljivo jedinstvo među kršćanima.

Prva audijencija s Papom

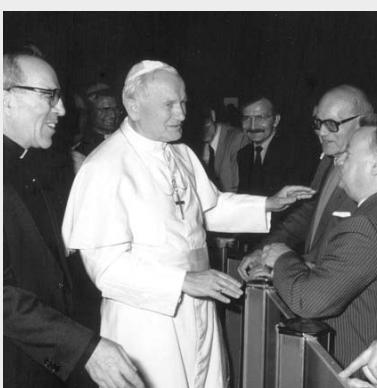
1964. – Pavao VI. prima Chiaru Lubich i u Pokretu prepoznaće »Djelo Božje«.

Još početkom pedesetih godina Chiara je susrela tada mons. Giovanbattista Montinija, koji je radio u državnom tajništvu u Vatikanu. S godinama se prigode za susret s papom – najprije Pavlom VI. a potom i Ivanom Pavlom II. – umnažaju, na privatnim i javnim audijencijama, te na međunarodnim manifestacijama Pokreta.

Neposredno nakon Koncila

1966. – Odgovarajući na želju pape Pavla VI. izraženu u jednoj audijenciji dijecezanskim svećenicima pripadnicima Pokreta, Chiara Lubich odobrava početak Župskog pokreta. Od početaka šezdesetih godina duhovnost jedinstva koju su živjeli svećenici, redovnici i laici u župskim zajednicama pobudila je novu evanđeosku vitalnost.

1966.-1988. – Ekumenski hod Pokreta se produbljuje kroz brojne susrete Chiare Lubich s poglavari-ma različitih Crkava. U Londonu je 1966. prima primas anglikanske zajednice nadbiskup Canterburyja Michael Ramsey, koji

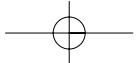
ohrabruje širenje duhovnosti Fokolara u Anglikansku crkvu. To čine i njegovi nasljednici: Coggan, Runcie, Carey, Williams. 1967. u Istanbulu Chiara susreće pravoslavnog ekumenskog patrijarha Atenagorasa I. Od 1967. do 1972.

osam će puta putovati u Istanbul i imati 24 audijencije s Patrijarhom. Kasnije će susresti i njegove nasljednike: Dimitriosa I. i Bartolomeja I. Anglikanska i Pravoslavna crkva dodjeljuju joj razna priznanja. Od Reformirane crkve 1988. prima nagradu »Augustijanski mir« grada Augsburga (Njemačka).

Prigodni govor je održao luteranski biskup Johannes Hanselmann, tadašnji predsjednik Svjetske luteranske federacije. Počevši od šezdesetih godina, učvršćuje se prijateljstvo s priorom Taizéa, bratom Rogerom Schutzom.

1967.-1984. – Nastaje Pokret Gen (nova generacija). Godinu dana ranije nego što je u svijetu buknula kontestacija mlađih, Chiara Lubich poziva mlade koji su od samih početaka dijelili ideal jedinstva da ga daju svojim vršnjacima, svjedočeći da je Evanđelje zakonik najsnažnije društvene revolucije. Gen će od 1984. postati animatori pokreta širokog spektra djelovanja »Mladi za

POVIJESNI PRIKAZ POKRETA FOKOLARA/2

ujedinjeni svijet».

1967. – Chiara Lubich odobrava početak pokreta Nove obitelji. Radikalnim življenjem duhovnosti jedinstva, oživljava ljubav među raznim članovima obitelji. U svjetu koji je zaboravio velike vrjednote i svjedok je raspadanja »temeljne stanice društva«, svjedočanstvo obitelji koje »plivaju uzvodno«, solidarnih i otvorenih obitelji, kvasac je društva zauzetog na socijalnom području, kako vjerskom tako i građanskom.

1970. – Nastaje treća generacija Fokolara, Gen 3. Još od samih početaka i djeca od 9 do 17 godina usvajala su duhovnost Pokreta. Od 1984. animiraju i pokret šireg raspona djelovanja, Djeca za jedinstvo.

1972. – I malena djeca, Gen 4 (od 4 do 8 godina) radikalno žive Evandje. Evandeoski mentalitet gen 4 često dodirne srca odraslih. Kroz predstave i razne inicijative, no nadasve svojim svjedočanstvom, znaju posredovati evandeoski ideal vršnjacima.

1977. – Započinju međunarodni godišnji susreti biskupa prijatelja Pokreta fokolara koje pokreće mons. Klaus Hemmerle, biskup Aachena (Njemačka), da bi produbili duhovnost jedinstva i živjeli efektivno i afektivno iskustvo biskupske kolegijalnosti. Tako dobiva oblik ogranknik biskupa koji će imati duhovnu vezu s Pokretom i biti priznat, papinskim odobrenjem, godine 1998. Od

1982., na prijedlog pape Ivana Pavla II., ovo će se iskustvo otvoriti i biskupima drugih kršćanskih Crkava.

Međuvjerski dijalog i dijalog s vjerski neopredijeljenim osobama

1977.-1981. – Otvara se međuvjerski dijalog Pokreta: godine 1977. u Londonu Chiari Lubich je dodijeljena nagrada Templeton za napredak religije. U dvorani Guildhall u Lambeth Palaceu, gdje je Chiara pozvana govoriti o svom duhovnom iskustvu, živo zanimanje su joj izrazile nazočne židovske ličnosti, muslimani,

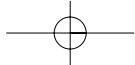
budisti, hindusi i sikh. Chiara u tome uočava znak da se otvara jedna nova stranica Pokreta.

Prvi kontakti s budistima: Chiara Lubich 1979. susreće Nikkyu Niwana, Japanca, predsjednika i utemeljitelja velikog laičkog budističkog pokreta Rissho Kosei-kai s 6 i pol milijuna pripadnika, jednog od začetnika Svjetske konferencije religija za mir (WCRP). Godine 1981. on poziva Chiaru da govoriti u jednom budističkom hramu u Tokiju o svom kršćanskom iskustvu pred 12.000 pripadnika budističkog pokreta. Produbljuje se međusobno poznavanje i započinje suradnja koja će se razviti i na humanitarnom području te području promicanja mira.

Započinje nova etapa dijaloga s vjerski neopredijeljenim osobama.

Do tada su članovi Pokreta ovaj dijalog živjeli nadasve s ljudima marksističke ideologije. Nastaje Centar za dijalog s osobama nevjerskog uvjerenja. Ovaj će se dijalog proširiti na svih pet kontinenata i na osobe drugačijih uvjerenja.

IZ PRIRODE

I KAMEN
RAZMIŠLJA